

ПОЛИТИКИН

ЗАБАВНИК

1
ДИНАР
1952

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ

ГОДИНА
XXIV
БРОЈ
852

27. IV 1968.

1.

МАЈ
МАЈ
МАЈ
МАЈ
МАЈ

МРВИЦЕ

СА ШКОЛСКЕ ТРПЕЗЕ

ШЕКСПИР

На часу српскохрватског језика професор предаје о Шекспиру. Пред

ца „Мајстор гради кућу“.

— Шта је ово „кућу“ у реченици — упита наставник.

— Објекат — одговори један ученик.

— Добро, а какав објекат? — упита наставник мислећи на ближи или даљи објекат који су прошлог часа учили.

— Грађевински — спремно одговори ученик.

Зоран Топаловић, Рудо

БУКВАЛНО СХВАТА

крај часа он прозива Зорана и пита га:

— Када би Шекспир био жив, да ли би данас интересовао публику.

— Свакако, — одговори Зоран. — Он би данас имао скоро 500 година.

Слободан Стефановић
Београд

АНАЛИЗА РЕЧЕНИЦЕ

На часу српскохрватског анализира се речени-

ца „Мајстор гради кућу“.

— Шта је било са Евгенијом после смрти њеног мужа?

Прозвала је једног ученика који, очигледно, није био спреман за час. Он је муцајући одговорио:

— Па, Евгенија је постала удовица.

Радослав Лацковић
Н. Београд

СВИМА КОЈИ САКУПЉАЈУ ЗНАЧКЕ

На позив „Политикиног забавника“ скупљачима значака одазвало се много више читалаца него што смо очекивали. Још веће изненађење нас је чекало кад смо почели да читамо колики су број значака успели да сакупе поједини колекционари: 1016 читалаца има по 200 значки, 167 поседује збирке од 200—500, а оних који су сакупили од 500 до 1000 значака има — 47. Прави шампиони су власници од 1000—2000 значака, њих је мало мање — 25. Девет наших читалаца, који су годинама стрпљиво сакупљали значку по значку, сакупили су од 2000—8000 значака!

Милорад Брашанац из Пљеваља — 2140

Стипан Перишковић из Сомбора — 2500.

Ђорђе Ерцег из Сарајева — 2500 значака, 50 планета и 50 медаља.

Иван Штаблер, професор из Новог Београда — 2756

Мирко Цветковић, ученик из Зајечара — преко 3500

Милорад Стојановић из Београда — 5063

Александар Гаротић из Београда — преко 5000

Слободан Радак из Београда — 6100 и

Сретен Петровић из Сарајева — 8000.

Пошто многи од пасионираних сакупљача у својим збиркама имају дупликате а и зато што смо вам, сећате се, обећали изненађење „Политикин забавник“ решио је да отвори своју берзу за размену значака, прву у нашој земљи. Сваког петка у клубу „Политике“, Цетињска 1/1 спрат, од 17—19 окупљаће се сви они који желе да размењују (не да купују!) значке. На скупу београдских колекционара потражићемо начин да и читаоци-скупљачи који живе ван Београда ступе у везу са овима у Београду.

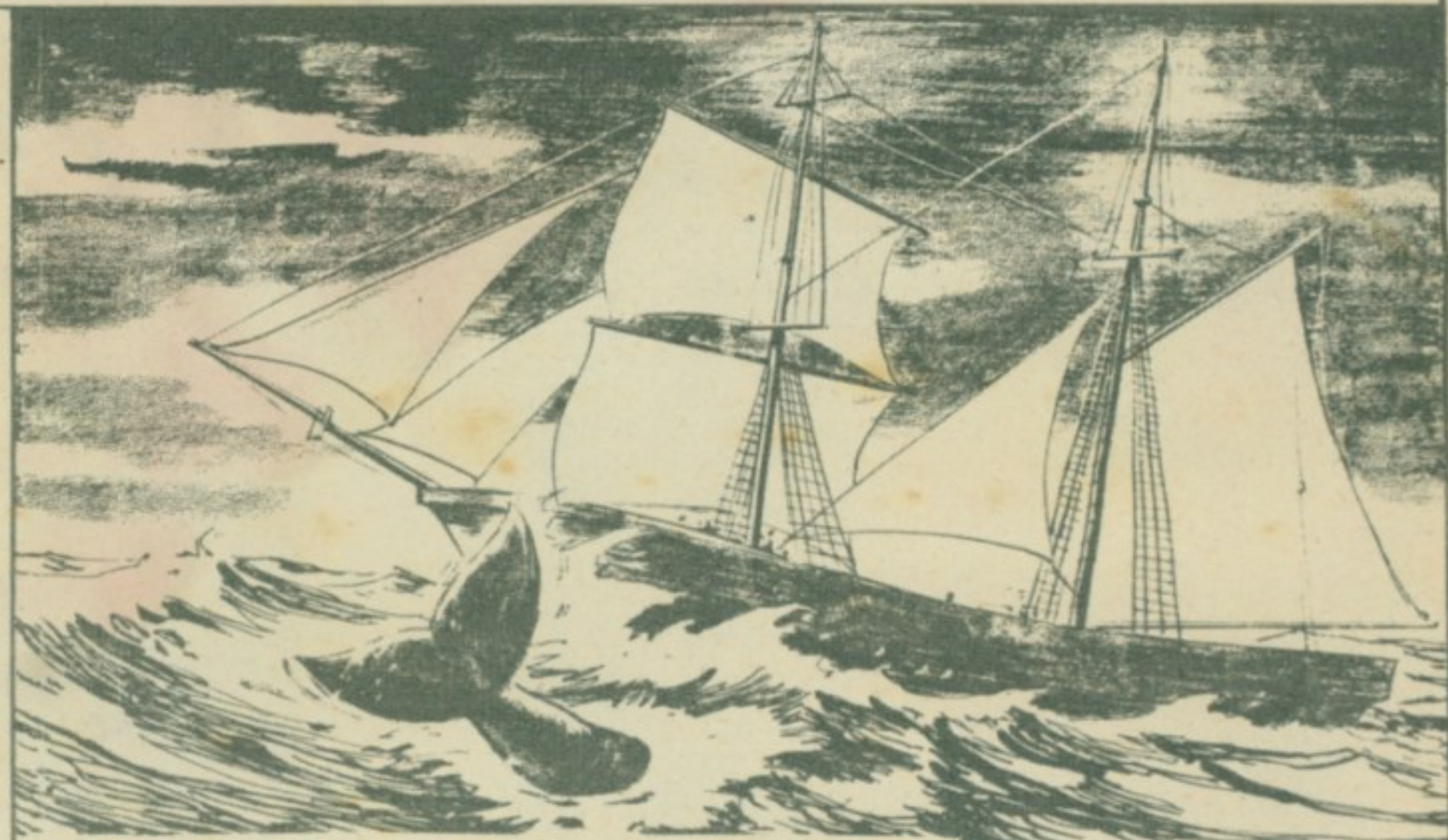
ПОЗИВАМО ВАС НА ПРВИ САСТАНАК
У ПЕТАК, 3. МАЈА

Веровати или не!

ПРКА С ТЕРЕТОМ

КИЛБЕРН ХОУТ
ИЗ
ДАНБЕРТОНА,
(САД)
КОМЕ ЈЕ
ДАТО
100 МЕТРА
ПРЕДНОСТИ,
ПОВЕДИО ЈЕ
ХЕМЛЕТА
ПЕРКИНСА
У
ТРЦИ
НА
400 МЕТРА,
МАДА
ЈЕ
ТРЧАО
НОСЕКИ
НА
РАМЕНИМА
ЧОВЕКА
ТЕШКОГ
100 КИЛОГРАМА.
(4. ЈУЛ 1826.)

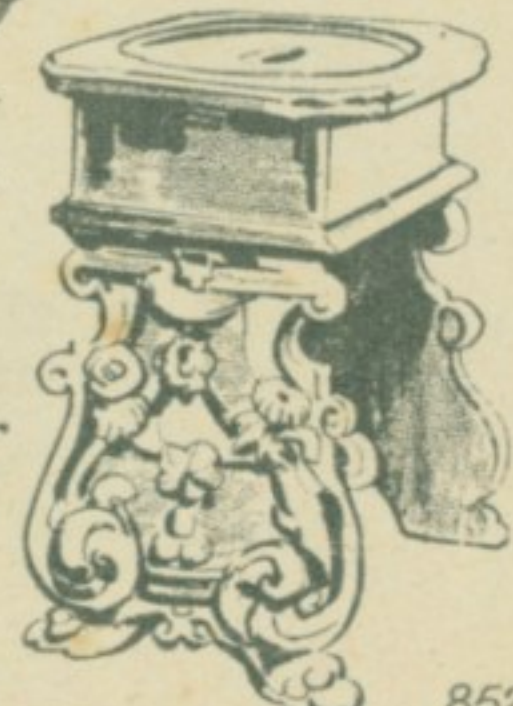

„ВАТЕРЛО“

ТЕРЕТНИ
ЈЕДРЕЊАК
КОЈИ ЈЕ
ПРЕНОСИО ЖИТО ИЗ ЕНГЛЕСКЕ
У ХОЛАНДИЈУ, СУДАРИО СЕ
21. МАРТА 1855. ГОДИНЕ У
СЕВЕРНОМ МОРУ СА ЈЕДНИМ
КИТОМ И ПОТОНУО. ПОСАДУ ЈЕ
СПАСАО НЕКИ ДРУГИ БРОД
КОЈИ ЈЕ НАИШАО.

ЊИЛБАРСКИ ПРЕСТО

ПРЕСТО ХАСА-
НА БЕН КЕН-
ЖОНА, КОЈИ ЈЕ
ВЛАДАО МА-
РОКОМ ОД
954. ДО 973.
БИО ЈЕ
НАЧИЊЕН
ОД НАЈВЕЊЕГ
ДОСАД НАБЕНОГ
КОМАДА ЊИЛ-
БАРА. КОМАД
ЈЕ БИО ТЕЖАК
50 КИЛОГРАМА
А ВРЕДЕО ЈЕ
130 МИЛИОНА
СТАРИХ ДИНАРА.

2 КУЌНА ЗВОНЦЕТА

ИМАО ЈЕ ДОКТОР ЛИБО-
РИО АНГЕЛУСИ (1746-1841)
ИЗ РИМА — ЈЕДНО ЗА ОНЕ
КОЈИ СУ ГА ТРАЖИЛИ
КАО ПРЕДСЕДНИКА РИМ-
СКЕ ОПШТИНЕ, А ДРУ-
ГО ЗА ОНЕ КОЈИ СУ
ГА ТРАЖИЛИ КАО
ЛЕКАРА.

МОРСКИ РАК САМАЦ

ИМА ЈЕДНОГ ПОДСТАНАРА
И ЈЕДНОГ СЛУГУ. ПОДСТА-
НАР МУ ЈЕ АНЕМОНА КОЈА
СЕ ПРИЧВРСТИ ЗА ЊЕГОВА
ЛЕЂА, А СЛУГА МОРСКИ
ЦРВ КОЈИ У ЊЕГОВОЈ
ЈУШТУРИ ЖИВИ
И ЧИСТИ ЈЕ.

БИЉКА БАРОМЕТАР

ТАВЕВУИА NODOSA
ИЗ ЈУЖНЕ АМЕРИКЕ,
УВЕК ПРОЦВЕТА-
ААН УОЧИ
ЈАКЕ КИШЕ.

ТАТОШ НА ЛЕТОВАЊУ

1 чишао сам
2 чишам...

Поставили смо им само два питања: коју су књигу највише волели у детињству и шта сад читају.

ОЛГА СПИРИДОНОВИЋ, глумица: Моја највећа љубав у шеснаестој години била је књижевница Емили Бронте с „Орканским висовима“. После тога, годину дана касније, читала сам „Сагу о Форсайтима“ Џона Голсвортија. Све сам то читала 4–5 пута узастопце. Затим долазе новеле Мопасана.

На жалост касније сам све мање и мање имала времена за читање. Долазиле су роле једна за другом. Учење текстова за које можда нисам имала афинитета али сам морала да их учим. Данас, на жалост, читам дневну штампу и по неки „криминал“ Агате Кристи који ме одмара. Али постоји нешто што се зове нада и моја велика библиотека која ће сва како доћи једног дана на ред.

Др ВЛАДИМИР КОНДИЋ, научни сарадник: Бајке сам читао само у најранијем детињству. Ипак, чини ми се да ни до данас нисам заборавио ништа од онога што сам прочитао. Наравно, као и већина мојих вршњака, највише сам волео Андерсенове бајке. Касније долази моја друга љубав у литератури: то су дела Хенриха Сјенкјевича. Читајући „Крсташи“, „Потоп“, „Огњем и мечем“, дешавало се да заборавим и школу и своје школске обавезе, па чак и своје омиљене игре. Живео сам и доживљавао подвиге и недаће Збигека, пана Волођовског и других дунака ових незаборавних књига мога детињства. Када сам већ постао прави дечак, отворио ми се у литератури нови свет: то су били научнофантастични романи. Чини ми се да су први које сам прочитао били руски: „Хиперболоид инжењера Гарина“ и „Човек амфибија“, а затим су дошли они о далеком, фантастичним световима и бићима из васионе, о свемирским бродовима. Овај део мога живота обогатио је и Жил Верн својим великим делом. И данас, када је детињство остало далеко иза мене, а можда баш зато што живим у једном свету чија је реалност често груба, уживам да прочитам понекад и нове романе о подвизима у васиони.

И поред тога што свакодневне обавезе на послу којим се бавим захтевају пуно мога времена, чак и оног које се зове слободним, не одвајам се од књига. Наравно, нисам увек у току са савременим збивањима у светској литератури, али има много добрих ствари написаних и раније. Тренутно уживам у читању дела Марсела Пруста. Управо сам довршио „Једну Сванову љубав“, топлу књигу у којој љубав има људске димензије и праву људску величину. И поред многих и различитих начина које наше модерно друштво нуди човеку када се ради о примању духовних вредности, чини ми се да књига и даље остаје ненадмашно, незаменљиво и универзално средство.

МИРА
СТУПИЦА:

ЗБОГ МАТЕМАТИКЕ НЕЋУ

ДА САМ ОПЕТ МАЛА

Е, баш сте ви из „Политикиног забавника“ радознали као свраке, или као мој брат Бора кад је био мали! Он је све волео да зна и види и свуда да протури свој нос! Тако је, из радозналости, заглавио главу у решетки од моста. Али, о томе ћу причати касније...

Ако баш хоћете да знате рећи ћу вам: када би ме неко сада натерао да се вратим у детињство, јао, не бих никако! Само због математике, иако су ми и отац и мајка били про-

фесори математике. Како и сами знате, данас се још учи математика те према томе никако не бих више желела да будем мала. Ух, ух, ух...

Моји мама и тата као млади професори — и то баш математике, селили су се из града у град и мене родише на југу Србије у месту Ђиљане. Наравно, само ја онда нисам знала да су они професори математике. Изгледали су као свака друга мама и као сваки други тата, и ја сам их много волела.

А КАД САМ БИЛА МАЛА...

Живели смо у једној кући са густом травном баштом на чијој се ивици налазила шупа. Пошто нас децу нису пуштали на улицу шупа нам је била велика љубав и једина забава. Тако смо мучили ту стару шупу све док је, у једном јуришу, нисмо срушили. Лежала је мртва, а ја испод ње, једва жива, са великом рупом на челу. Дуго су ме лечили, али ожиљак од сломљене чеоне кости имам и данас. Уосталом, на шупу сам пала са праве, правцијате крушке! И дан дањи, волим по неки пут да паднем, ко' пре неки дан када сам пала са мердевина.) Није само то. Упала сам и у казан са врелом водом у коме је требало да се шуре свиње! Све то дешавало се у нашој малој башти. Кад' се хоће све се може!

Онда смо се преселили у Горњи Милановац. Како сам само била тужна. Боже, мој. Тамо није било дивних макових поља, великих црних бикова, цамија и јабука печених у црвеном шећеру. За све то добили смо велико вашариште пред самом тета Милкином кућом код које смо становали. За тај град је мој брат Бора био, како се то каже, главни. Мога брата сигурно знате са телевизије. Друго име му је Тодоровић, а игра у „Атељеу 212“. Е, Бора је тамо пао са рингишила, пробио жицом своје сопствено око, а на вашаришту украо пиштаљку-певца. Било је батина, а Бори никада нећу опростити, што су и мене ни криву ни дужну, уз пут истукли! Међутим, најужбудљивије је било то ка-

У ВРЕМЕ КАД ЈЕ ТРЧАЛА
ДА СТИГНЕ ДУГУ

МИРА СТУПИЦА ПРИЧА...

да је Бора отишао на воловским колима тако да смо га цео дан са жандармима тражили. Баш са правим, правцијатим жандармима. Враћајући се кући, да би боље видео реку, протурио је главу кроз решетки од моста. И заглавио се! Никако није могао да је извуче. Топлико је плакао над реком да је она надошла. Била је то забава за све. Нарочито је настало весеље када га је Рака-касапин почео тежити тиме како ће му помоћи тако, што ће му одсећи главу, па ће му после наместити малу, прасећу која се неће заглављивати.

У том Милановцу ја сам први пут сазнала да постоји рачун, односно математика. После дугог низа петица у сведочанству се појавила и једна четворка која је моје родитеље математичаре ужасно погодила. (Касније су стално прижељкивали да ми у књижици угледају четворку. Видите, нису само деца нестална, понеки пут ни родитељи не знају шта хоће.)

После Милановца отишли смо у Аранђеловац. Тамо смо стигли само мама, Бора и ја. Тату смо изгубили. Ни до дана данашњег бол и потреба за оцем није нестала, па чак није ни ублажена. Ах, како је лепо имати тату.

У Аранђеловцу су ме прозвали „биберче“. Можда зато што сам била сићушна и љута, а можда због мрких пега по лицу. Изгледала сам као да ме је неко посуо бибером. Те пеге биле су једна страшна ствар. На лицима дечака оне не сме-

тају, али на девојчицама — ух, грозно! Једном је Гоцина нана причала, да ако после кише, девојчица протрчи испод дуге — постаће дечак. И ја сам мислила да би то због тих мојих пега било једино решење. Трчала сам до изнемоглости и враћала се увек уморна и тужна. Остала сам пегава девојчица. Децо, дивно је што су данас пеге у великој моди. Девојчице више не морају да се брину, да траже дугу и да буду тужне.

Полако, кроз игру и несташлуке, почеле су све више да ме интересују мамине штикле и шешири. Сатима сам стајала пред огледалом у маминим хаџинама и шапутала своје текстове из разних измишљених ситуација. Можда се тада у мени покретало нешто глумачко што је после постало и мој позив за цео живот. Знам само да ми је у тим тренуцима било бескрајно лепо као у неком пријатном сну. Доцније ми је једино исто тако било лепо, то ће девојчице да разумеју, када смо Милица, Верица (сестре од тетке) и ја маштале за кога ћемо да се удамо. Први корак према удаји била је електрична ондулација.

Када је породично веће, разматрајући све страхоте које се могу догодити девојчицама са ондулацијом, ипак на наш притисак попустило и отпратило нас до првог фризера, тог трена се завршило и моје детињство и почело прво девојаштво. А вас сада оно много не занима — причаћемо о њему касније, мало касније.

БЕКСТВО ИЗ ЗЕЛЕНОГ ПАКЛА

Хозе Мартин Мело прича: „Ро-дио сам се у Шпанији. Док сам био сасвим мали, родитељи су ми се иселили у Бразил и ја сам ишао у школу у Рио де Жанеиру. Нисам био добар ђак, више сам волео раз не пустоловине него књигу. Када су родитељи једног дана сазнали да ћу бити истеран из школе, до-шло је до грдне гужве. Спаковао сам своје ствари и отишао од ку-ће. Данас знам да је то била вели-ка глупост. Један пријатељ ме је наговорио да ступим у такозвану каучук-армију! У ствари била је то армија пустолова, пропалица, лова-ца на срећу и бивших робијаша. Склопили смо уговор с државом. Обећано нам је пет крузеирова на дан, одсуство свака три месеца, пен зија и медаља. Од свега тога нисам баш ништа видео.

Прво разочарање доживео сам још у Белему. Неколико стотина људи збијено у узан товарни про-стор једног теретног брода. Логор у који смо стигли после недељу дана пловидбе уз воду био је огра-ђен бодљикавом жицом. Униформа се састојала од сламног шешира, панталона и сандала. Добили смо неколико конзерви и мачету, пра-шумски нож без којег се не може крочити кроз честар.

Био сам у бараци 122. Устајао сам сваког јутра пре свитања и мо-рао да засечем 150 каучукових ста-бала. На крају сваке бразде стајала је мала посуда у коју се цедио сок каучука из дрвета. По подне се по-суда празнила. Гуму сам морао да кувам ноћу на ватри од кокосових ораха. На тај начин добивен сирови каучук нарастао би у циновску лоп-ту тешку око сто килограма. Затим сам ову лопту котрљао натраг у ло-гор. За ту количину било ми је по-требно 7—8 недеља рада а да стиг-нем до главног стоваришта готово три дана.

Уместо обећаних крузеирова до-бијао сам само толико конзерви и животних намирница колико ми је било потребно до следеће сезоне скупљања. С времена на време да-ли би ми чисту кошуљу, мачету или пар ципела, али за то сам морао да платим — одбијано ми је од над-нице. Цена тих ствари била је мно-го већа него износ који сам примао за лопту каучука тако да сам стал-но био задужен. Предузеће је, у међувремену, прешло у руке при-ватника. Влада се после првих губи-така у људству и материјалу пову-кла из посла и препустила прашум-ске раднике немилосрдном искори-шћавању. Убрзо су радници откри-ли превару и покушали да се спа-су бекством. Али надзорници су без милости гонили бегунце псима и хе-ликоптерима.

Побуњеници су једном напали у-праву логора. Десетине су поубија-не. Неки који су се ноћу дошња-ли до једног теретног брода откри-вени су и бачени рибама Амазона.

Хиљаде радника умро је од боле-сти и глади. Није било ни лекара ни лекова. Ко није доносио одре-ђену количину каучука у логор, ни-је добијао храну.

Кад се Хозе Мело ни после шест година кулука није успео да осло-боди већ је све дубље падао у ду-гове, одлучио се на бекство.

„Нисам знао да је рат одавно за-вршен. Нисам више могао да се сетим својих родитеља ни нашег стана, нисам могао да замислим како изгледа биоскоп, аутомобил. Више нисам могао да живим у тој бескрајној усамљености. Шта сам имао да изгубим? Можда ће ме ухватити и убити. Можда ћу ска-пати негде у влажном топлотном па-клу. Али, зар није потпуно свејед-но хоћу ли умрети испод каучу-ковог дрвета, пасти као жртва ана-конде, удавити се у прашумској мочвари или ће ме убити ловци на људске главе?“

Набавио је компас, ципеле, нешто аспирина, узео мачету и нестало а да није никоме рекао ни речи.

Поред ледених пустиња Антарк-тика, прашума Мато Гроса вероват-но је најстрашнији предео за чове-ка на земљи. Ко ту упадне без ком-паса годинама се може вртети у круг а да то и не примети. Живот-није — јагуари, алигатори, анакон-де и други месождери стално вре-бају. Исто тако и дивља прашумска племена Индијанаца. Уза све то — а то зна само онај ко је био у пра-шуми — неиздржљива ларма: не-прекидно крештање, рикање, зви-ждање урлање и пиштање, гласови небројених папагаја, мајмуна и дру-гих животиња од којих се човеку леди крв у жилама.

Срећом, после више година жи-вота у прашуми био је навикао на прашумску буку и тежак, влажан, топао ваздух. Знао је који се пло-дови могу јести, које биљке пома-жу против грознице и болести и ка-ко се лове мале неотровне змије. С тим знањем и силном жељом да по-бегне из пакла, напредовао је пре-ма југу из дана у дан, из недеље у недељу. „Нисам имао појма шта ме је чекало. Надао сам се да ћу по-сле годину дана опет бити међу људима. Нисам ни у сну могао да замислим да ће све то трајати пет-наест година!“

Ишао је кроз песак уз обалу ре-ке следећи траг једне циновске кор-њаче чија се јаја сматрају посла-стицом. Одједном је приметио да се у грмљу нешто креће. Појавио се један човек брадат, прљав, мр-шав као и он, са мачетом. Хозе је испрва мислио да му се приви-ђа али се човек дотетурео до ње-га, зајецјао од радости и загрлио га.

Био је то радник Паоло Гилас. И он је побегао из логора. Као ни Хо-зе ни он већ пола године није ви-део човека и сад није знао шта би од среће. Удвоје је пут био много

Једини се Хозе Мартин Мело вратио из армије од 40.000 радника који су се одазва-ли позиву бразилске владе и дошли у пакао прашуме Амазона да скупљају сирову гуму. Издржао је шест година ропског рада а он-да је побегао. Бекство, које га је водило кроз бразилске прашуме, потрајало је — пет-наест година! Гонили су га мајмуни, уједали инсекти, гладовао је и тресла га је грозница да би најзад доспео међу дивља индијанска племена.

лакши и обојица су почели да се надају избављењу.

Предео с друге стране реке лов-но је подручје Шаванта, индијан-ског племена. Није дуго потрајало а из честара су се појавили први Индијанци. Хозе и Паоло су нату-дали нешто индијански па су се не-како споразумели. У индијанском логору помогли су једној болесној девојци па су домороци у знак за-хвалности задржали Хозеа као ле-кара и дали му девојку за жену. Звала се Јани. Шта је пријатељ-ма друго преостало него да приме изметнуто гостопримство.

Једног дана Паоло се разболео. Био је у несвести. Бунцао је, стал-но дозивао мајку, повраћао и опет падао у сан: ујео га је неки отро-ван инсект. Индијанци су му дали чаја, стављали му облоге, масирали га неким биљним мелемом — уза-луд. Умро је а да није дошао све-сти.

Неутешан због губитка друга, од-лучио је да неко време остане код Шаванта. Оженио се Јаниом по ри-туалу Шаванта. Упркос свим разли-

Спремљен је чамад. Шаванти су га снабдели храном како су боље умели. Хозе је још једном загрлио своју децу а затим се опростио с Јани.

О племену Тотомара Хозе Мело није имао много шта да каже. У једном заливу срео је њихове чам-це. Дали су му рибе коју су баш уловили, али углавном су се држа-ли резервисано.

Међутим племе Квагуага је стра-ног белца примило са много пошто-вања и још више радозналости. Код њих је Хозе провео више година, научио их како се граде куће и чам-ци док су они њега водили са со-бом у лов и показали му животиње које пре њега ниједан белац није видео. То су биле птице и гмизав-ци који су подсећали на преисто-ријске гуштере, зелени слепи мише-ви, мали сисари налик на лењивце (*Bradypus tridactylus*) и дивљи леп-тири.

Код Квагуага се Хозе разболео. Месецима је лебдео између живо-га и смрти. Кад је оздравио, кренуо је даље. Није хтео ту да заврши живот. Вукло га је у Рио родите-

кама које су између њих постојале, он ју је искрено заволео. Месец и су се продужили у годину. Инди-јанка му је родила два сина и кћерку.

Мело прича: „Једног дана обузе-ла ме је неодржива чежња за све-том, за цивилизацијом. С пуно об-зира саопштио сам својој другари-ци да намеравам да одем. Она је одговорила: „Не брини се за мене. Знала сам да ћеш једног дана оти-ћи“.

Опет је наставио марш кроз зелени пакао. Прашумски пожар пресекао му је пут и присилио га да крене у другом правцу. Када је коначно стигао у прву бразилску жандармеријску поставу био је мр-шав као скелет, са седом брадом, напола луд од исцрпености. А кад се пријавио за скупљача каучука био је још дечак. Ту је сазнао да је рат завршен још 1945, а да се из каучук-армије пре њега ниједан чо-век није вратио.

КАПЕТАН Кејт

А КЊИГЕ СА ШИФРАМА НЕ БИ ПАЛА У РУКЕ
ФРАНЦУСКИМ ГУСАРИМА, ПОРУЧНИК НАТАН
РОЈАЛ ПОТОПИО ЈЕ СВОЈ ТЕШКО ОШТЕЋЕНИ БРОД...

У ВРЕЋАМА
ОД НАВОШТЕ -
НОГ ПЛАТНА
КЊИГЕ НЕ
ОСТАТИ НЕ -
ОШТЕЋЕНЕ...

ВОДА ЈЕ ПЛИТКА,
МОЋИ ЋЕМО КАСНИЈЕ ДА
ИХ ИЗВАДИМО! САМО...
АКО ИМ ЖИВИ
УМАКНЕМО!

ШИФРЕ СУ ОД ЖИВОТНОГ
ЗНАЧАЈА ЗА НАШ
КОНВОЈ НА
АНТИГВИ!

ЈОШ ЈЕДАН
ЈЕДРЕЊАК НА
ХОРИЗОНТУ!

МИСТЕР РОУПС,
У ЈЕДНОМ ОД
ЧАМАЦА ЈЕ
АМЕРИЧКИ ОФИЦИР!

АХА... А ДВА ЈЕДРЕ-
ЊАКА ГА ГОНЕ...
ИЗГЛЕДА ДА СУ ФРАН-
ЦУСКИ ГУСАРИ!

ПРИПРЕМИТЕ
СВЕ ЗА БОРБУ,
ДЕЈВИДЕ!

ВИДЕЋЕМО КАКО ЋЕ СЕ
ГУСАРИ ОСЕЊАТИ КАДА,
ЗА ПРОМЕНУ, ОНИ
БУДУ НАПАДНУТИ
УМЕСТО ДА СУ НАПАДАЧИ!

ТИТОВА РАТНА СЕКРЕТАРИЦА

ПОСЛЕ ЗАВРШЕНОГ БОЛНИЧКОГ КУРСА

Стан 74-годишње старице Бисерке Пауновић у Светосавској улици број 7 у Пожаревцу вероватно ће и ових празничних првомајских дана бити закључан. Тако је, бар, било сваке године, за 22 послератна празника. Ако јој године и старачке ноге дозволе, тета Биса ће отићи на дан-два до Дедиња, како она назива посету Председнику Републике. А на Дедињу, у непосредној близини Белог двора, пре двадесет и две године у дане првомајског славља, сахрањена је њена кћерка, Даворјанка Пауновић, девојка, борац и првоборац и дугогодишњи сарадник маршала Тита у ратном вихору. Знамо је са фотографије када јој је врховни командант Народноослободилачке војске диктирао историјску заповест за покрет пролетерских бригада у западну Босну. Фотографија је снимљена 22. јуна 1942. године, у шуми изнад села Врбнице, а само две године после оног дана када је по задатку партије изабрана и одређена на дужност при ЦК КПЈ.

Тета Биса данас живи у свету успомена. Окружена је албумима, фотографијама и ратним одликовањима своје кћерке. Изнад старичиног узглавља налази се урамљена „Споменица 1941“; читамо број 62.289. У посебној витрини смештен је ручни сат, који је престао да куца 1. маја 1946. године. На њему су угравиране речи: „Дугогодишњој сарадници Зденки — Тито“. Зденка је била њено партизанско име.

— Срце ми је пуно кад видим онај драги рукопис — каже тета Биса док пребира по неколико де-

сетина Маршалових честитки и писама. Старица прича и само јој с времена на време око засузи.

Зашто да не покушам

Рат је прекинуо студије младе девојке лепе спољашности, на којој су се најпре примећивале светле очи. Месец дана по априлском слому поверен јој је задатак да отпутује у Загреб и Љубљану и пренесе поверљив материјал који се односио на дизање устанка. Ево је седи у купеу брзог воза, крај немачког официра. Права дама, укусно обучена са шеширом на глави. Даворјанка је на факултету студирала француски, али се и немачким добро служила. Упознали су се. У друштву немачког официра човек је у то време био много сигурнији. На загребачкој станици воз је сачекао већа група усташа и Немаца. Заушављали су све путнике и прегледали исправе и пртљаг. „Зашто да не покушам“, помислила је девојка са личним исправама на име Зденке Хорват и замолила сапутника Немца да јој понесе кофер док у торби пронађе исправу. На излазу из перона, пошто су прошли патролу, „Зденка“ је љубазно захвалила немачком официру на учињеној услузи и поверљиви материјал однела на уговорено место.

Тајну је једино Зденка знала

Са Зором Бегенишић, Браном Перовић и Милевом Платојевић Даворјанка је провела многе заједничке часове у Дому студенткиња у Улици краљице Марије, данас је ту дом „Вере Благојевић“, где су становале. Шести април их је распршио на разне стране и дужности, али су се ипак сретале у окупираном Београду. Даворјанка је најчешће виђана на Дедињу и Вождовцу у друштву човека маркантне спољашности. Студенткиње колегинице су биле изненађене што их њихова Даца када је била у друштву овог човека не поздравља. Нису ни претпостављале да је тај човек био — Тито.

Када је донета одлука да командант Главног штаба народноослободилачких одреда пређе из Београда на ослобођену територију, од чланова Титове пратње Даворјанка је једино знала ко је човек кога прате. Кренули су преко Ваљева,

Чачка и Ужичке Пожеге. Успоставили су везу у селу Робаје с Колубарском четом Ваљевског партизанског одреда. Ту, у Колубарској чети Веселинка Малинока, Јаша Рајтер и Драгољуб Милутиновић разстали су се од Тита, а Даворјанка је остала. Тако је почео ратни пут и маршала Тита и његове секретарице Зденке.

Тито је рањен

За време студија, по директиви Скоја, као и многе њене другарице, похађала је болнички курс. Тада није ни претпостављала да ће јој знање стечено на том курсу и те како користити. Практично га је први пут употребила кад је рањен човек чија је секретарица била.

Почетком јуна 1943. године авионске бомбе су даноноћно засипале кањон Сутјеске. Тутњало је са свих страна. На Бараме се водила жестока борба. У најкритичнијим тренуцима Тито је одлучио да Врховни штаб крене преко Милинклада ка Балиновцу. Не чекајући пратећи батаљон и комору, врховни командант је 7. јуна затражио од Зденке машинику, доглед и торбицу са секци-

ВРХОВНИ КОМАНДАНТ НАРОДНО-ОСЛОБОДИЛАЧКЕ ВОЈСКЕ ДИКТИРА ЗДЕНКИ ИСТОРИЈСКУ ЗАПОВЕСТ ЗА ПОКРЕТ ПРОЛЕТЕРСКИХ БРИГАДА У ЗАПАДНУ БОСНУ

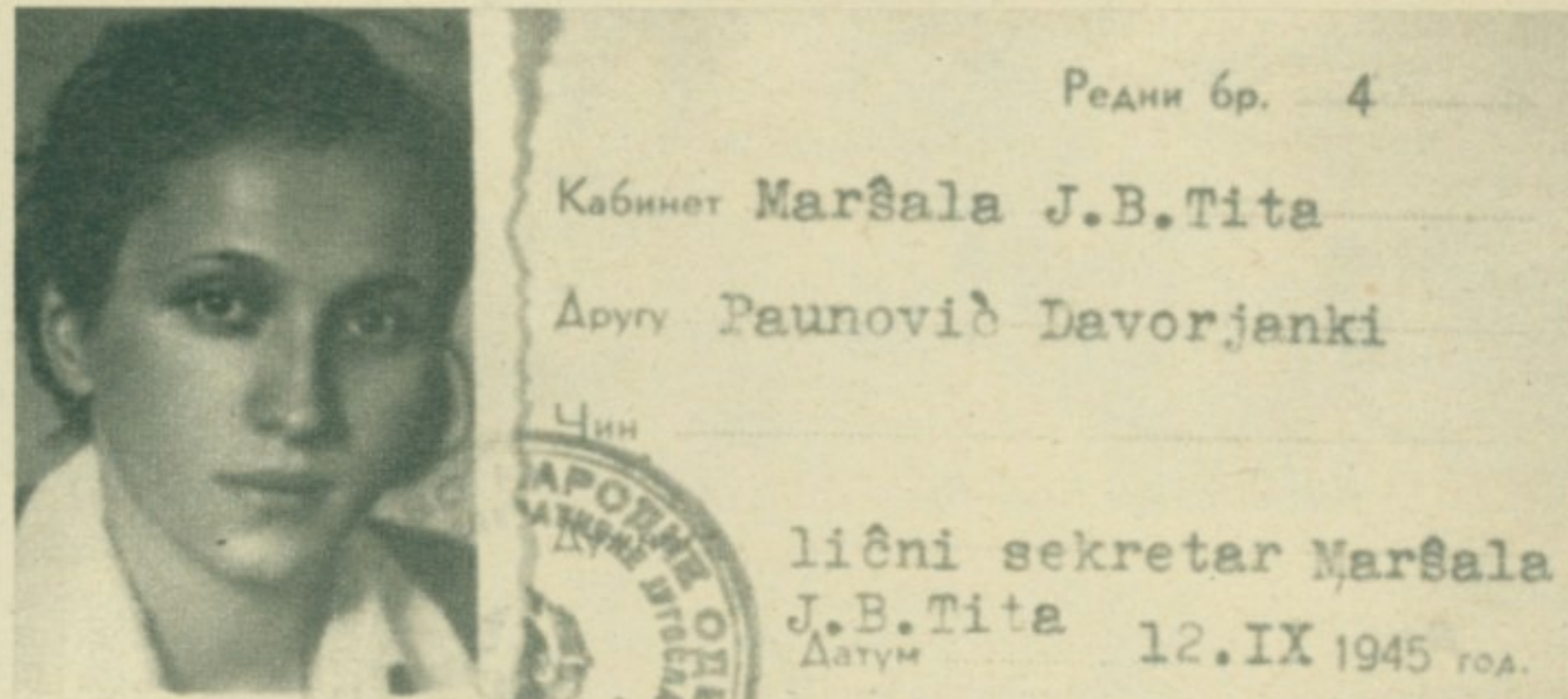
— Жив је! — узвикнула је Зденка.

— Рањен сам — одговорио је Стари, како су током рата звали маршала Тита.

Из своје торбице Зденка је хитро извадила завој и превила рану. Неколико дана касније, Саво Оровић је снимио друга Тита превијене рањене руке у друштву са покојним доктором Рибаром.

Ето, због свега тога тета Биса је поносна на своју кћерку.

Кад се рат завршио нежно здравље девојке почело је да попушта. После неколико месеци лечења у санаторијуму на Голнику, пре 22 године, 1. маја 1946. године умрла је девојка-борац која је само неколико часова пред смрт смогла снаге да сакupi болеснике и особље болнице и да им говори о значају Првог маја. Организовала је прославу у болници којој није присуствовала.

ПРОПУСНИЦА БР. 4

јама од којих се никад у току рата није растајао и пошао напред. Зденка, Буро Вујовић и Раде Ристановић, стални пратиоци друга Тита током рата, кренули су за својим командантом. Експлозије су тресле планину два дана, Сутрадан, 8. јуна, једна од њих пала је у непосредну близину Тита. Од земље и дима у први мах се ништа није видело. Када се дим разишао, све очи су биле упрте у правцу где се налазио командант.

На иницијативу друга Тита сахрањена је у непосредној близини Маршаловог радног кабинета.

А на сам празник рада, међу мноштвом пионира који дођу да на проб положи цвеће, нађе се и једна старица. Кад обрише сузе, прича им о генерацији младића и девојка који су погинули за слободу.

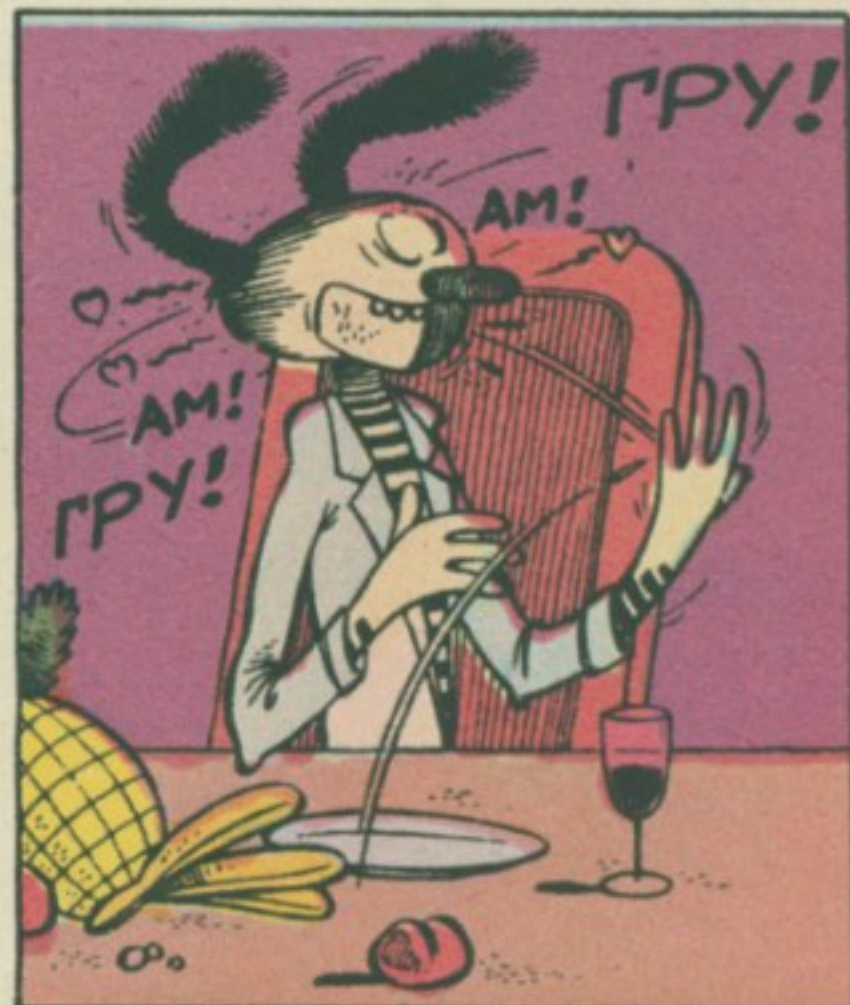
Б. Тирнанић

ГРУ-ГРУ, УАПА и ТАЈАНСТВЕНИ ПРОФЕСОР Z.O.

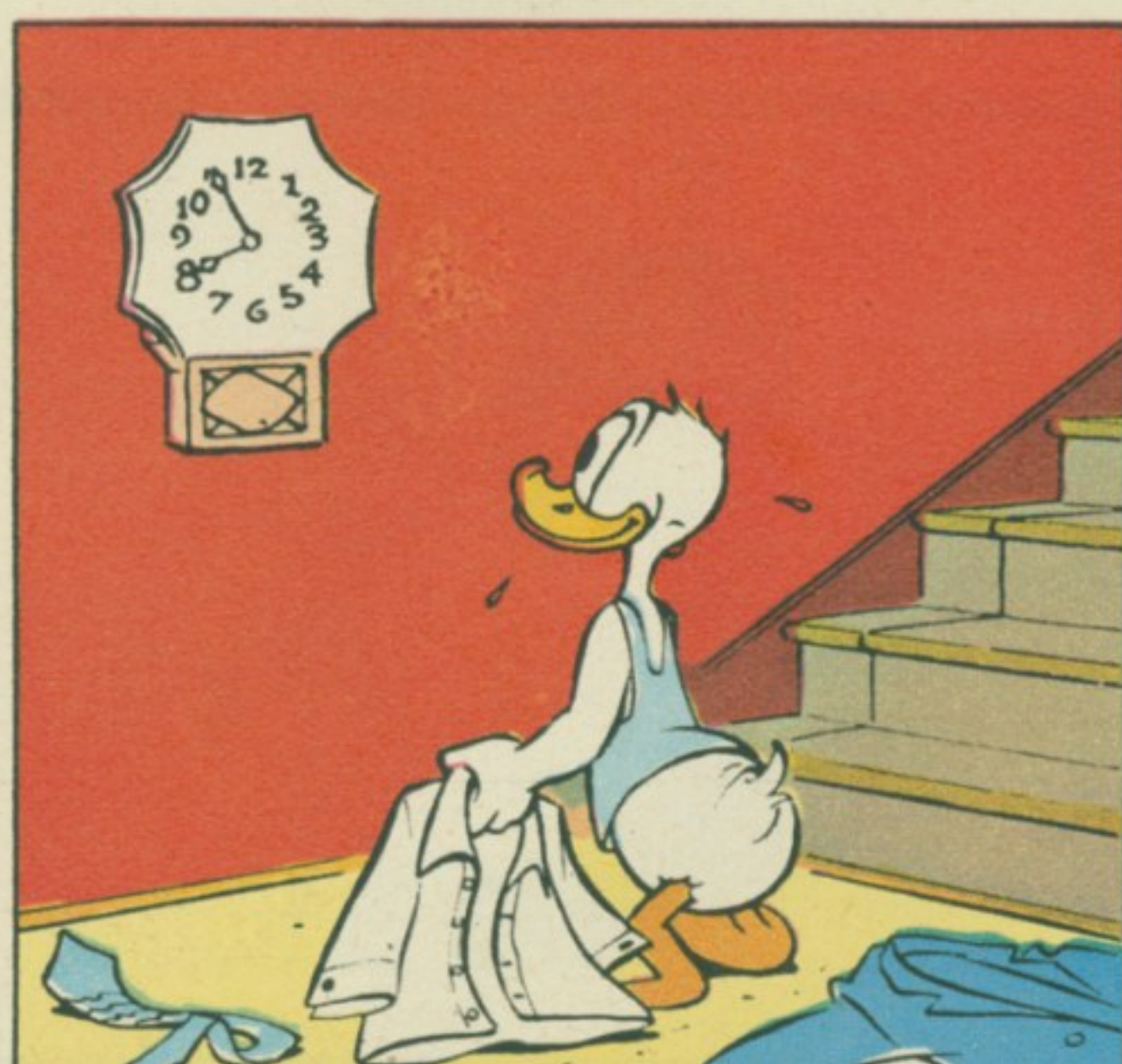
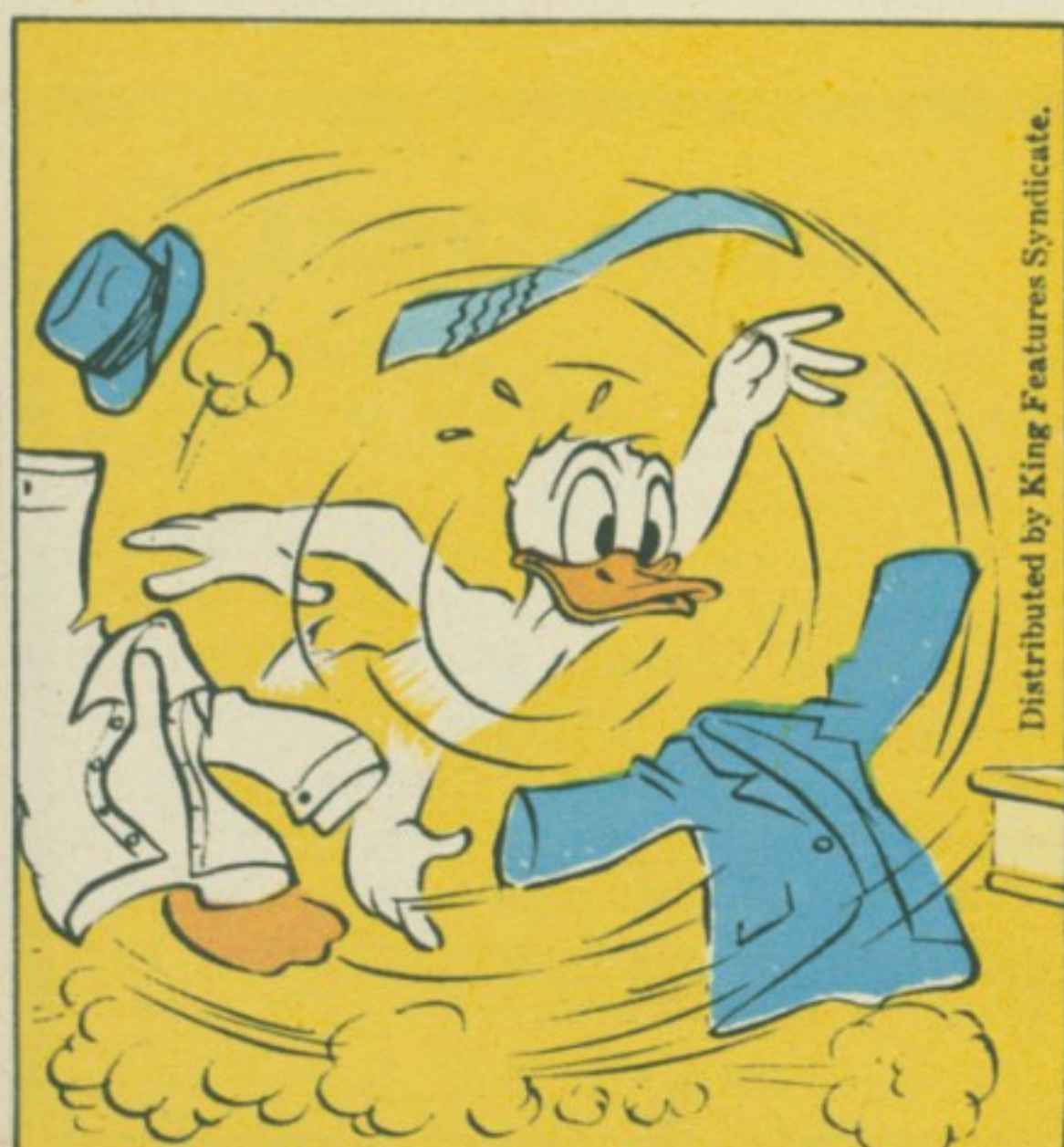
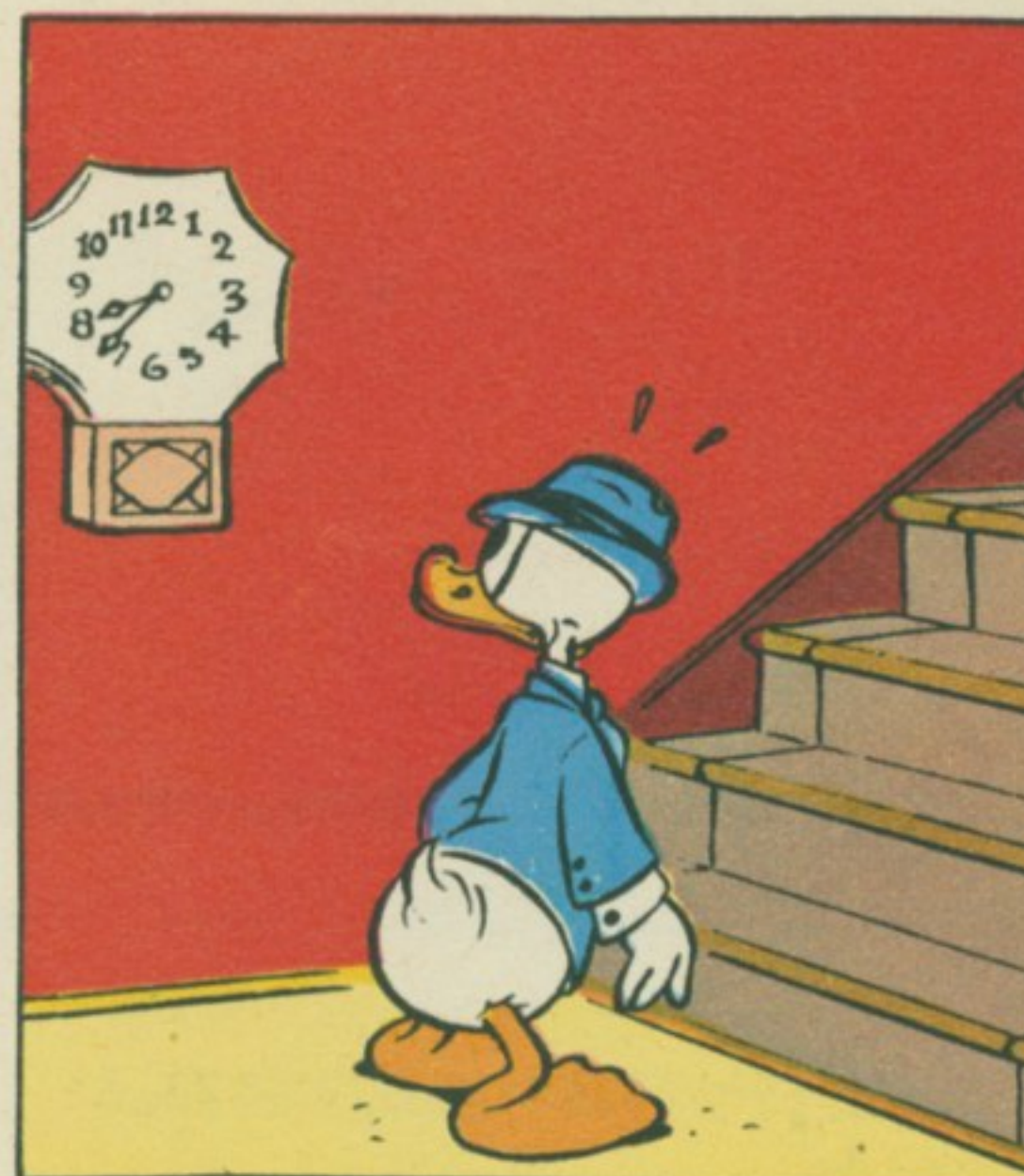
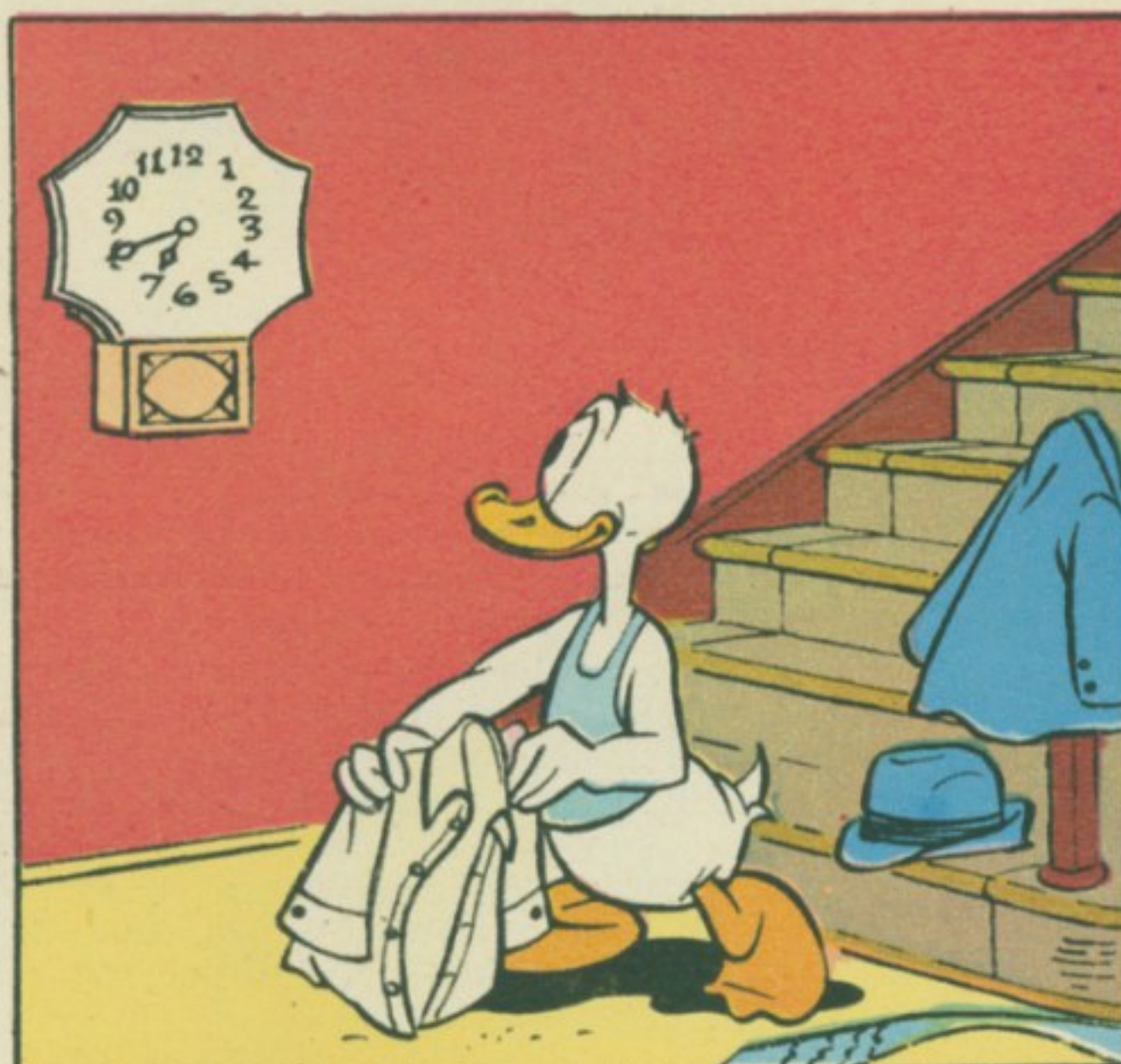
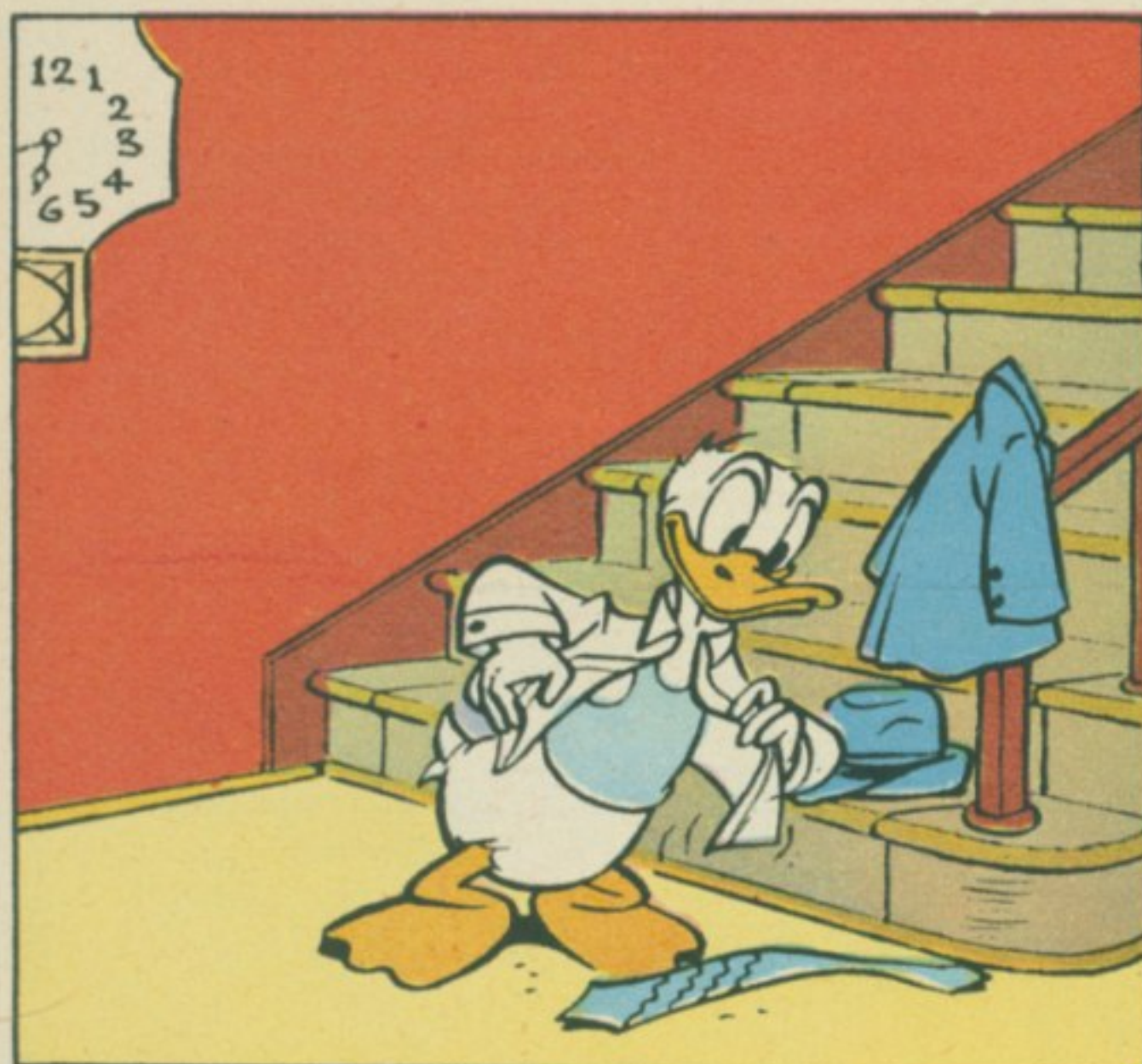
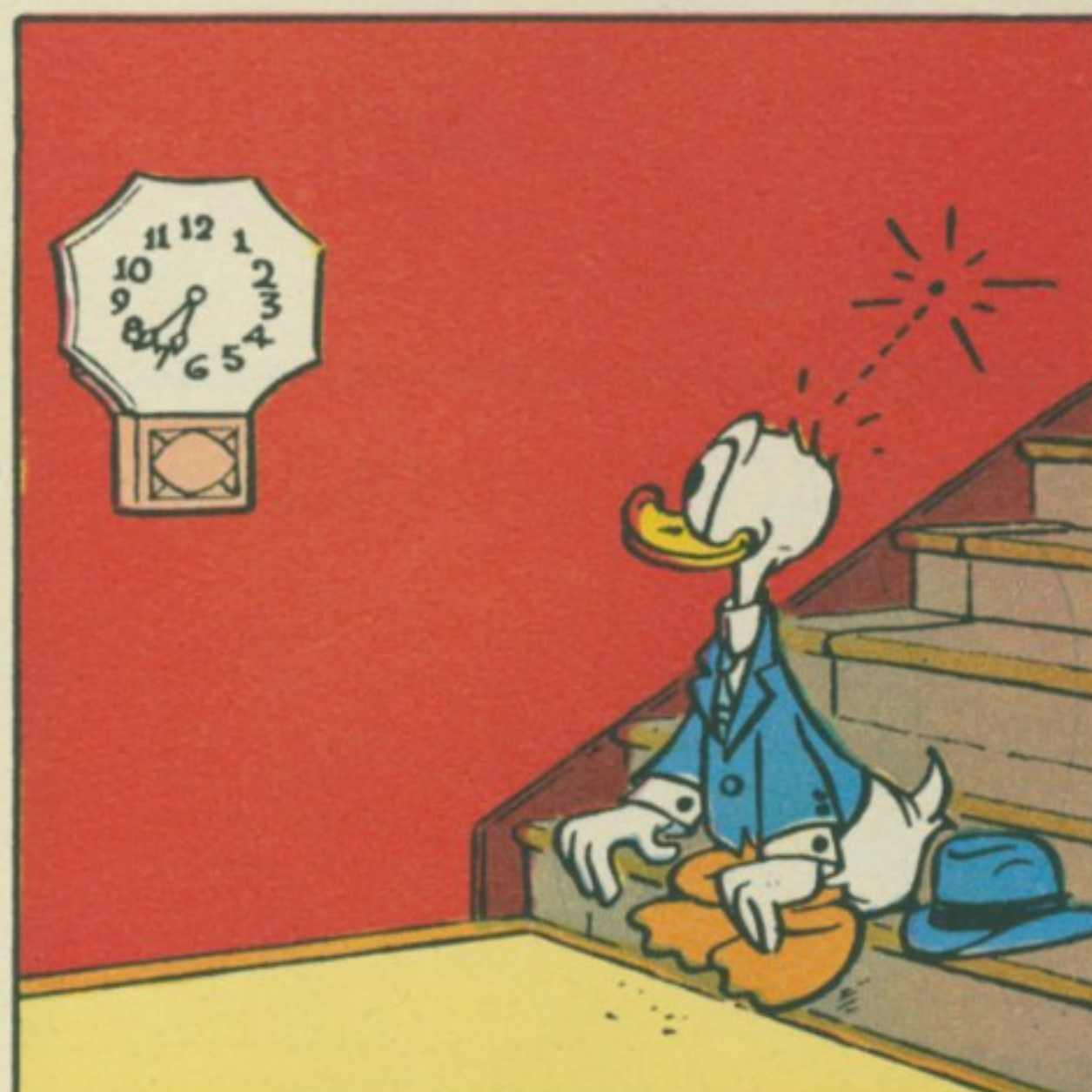
ФАПЕНИ БЕЛУЦИ ОТКОТРЉАЛИ СУ СЕ НА ПОД, ЗВАНИЦАМА ПОД НОГЕ...

WALT
DISNEY

ПАЈА
ПАТАК

МОЗДИК

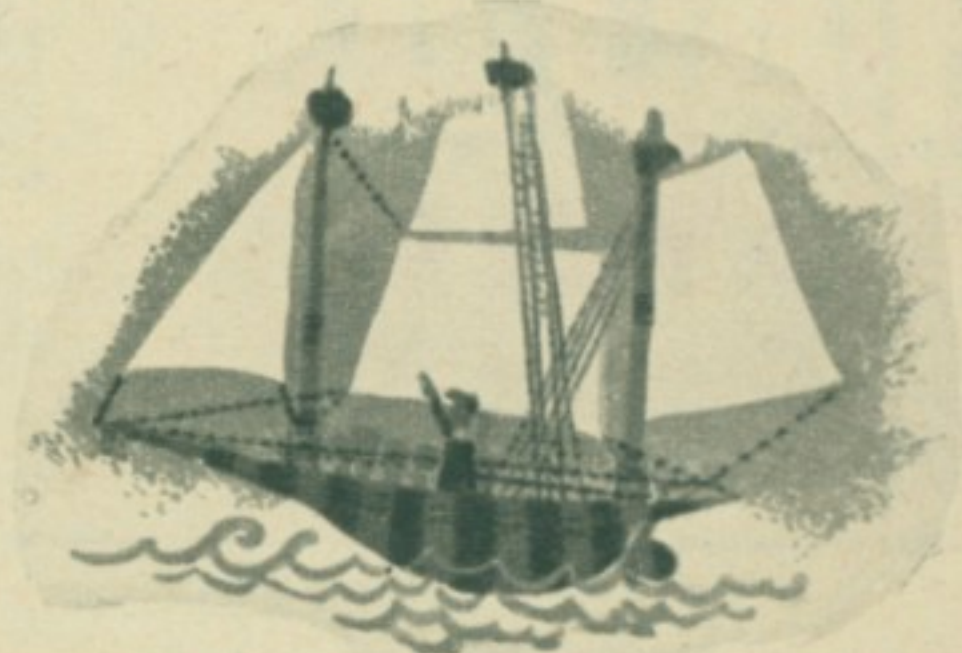
ТЕХНИЧКА ГРЕШКА

Један панамски часопис који има сталну и веома читану филателистичку рубрику, објавио је недавно репродукцију нове серије марака посвећене птицама. Испод једне од сличица стајао је потпис: „А овде видите шареног папагаја...“ У штампарији се, међутим, догодила грешка: заменили су клише и уместо снимка папагаја појавила се репродукција марке с ликом председника Панама, генерала Анастазија Сомозе.

У следећем броју редакција се извинила због несрећно замењених клишеа и испод њега написала: „Данас објављујемо марку с правим папагајем“.

ПОПРАВНИ ДОМ НА ЈЕДРА

Француски правници дошли су на оригиналну идеју. По налогу министарства за правосудје у једном бродоградилшту у Нанту саграђен је велики једрењак са три катарке који ће служити искључиво као поправни дом за малолетне преступнике.

Једрењак може да прими, поред васпитача и неколико професионалних помораца-инструктора, 90 васпитаника. Свака радно-поправна пловидба траје по 9 месеци.

ОПАСНА ВОЖЊА

Возити се у таксију у Тајланду није нимало безопасно. Сваки пут кад прође поред будистичког храма месни шофер обавезно скида руке с волана, покрива њима лице и у таквом ставу пролази поред светог места. Путнику не остаје ништа друго него да се и он помоли да им у том тренутку не наиђе у сусрет други такав шофер.

ГЛАСАЊЕ СВЕЛОШЋУ

Спикер Карољи Тот неоспорно је најпопуларнија звезда телевизијске публице Мађарске. Најинтересантије је то како је то утврђено. Наравно, спроведена је анкета, али необична. Дирекција телевизије која је вршила анкету, предложила је гледаоцима да у тренутку кад се појави њихов најомиљенији спикер — угуле сва светла у становима. Када се на екрану појавио Карољи Тот, кривуља потрошње електричне енергије је нагло скочила. И више од тога: у том тренутку многе су мање станице прекинуле рад — услед преоптерећења!

УШТЕДА ЕНЕРГИЈЕ

Шведски фармер Девис Магнусон одвози свог коња на њиву у приколици трактора. Пут од седам километара они превале за 15 минута. Он то чини из чисто практичних разлога: брже стигне, коњ се не замори на путу и може више да узоре.

Преваспитање

Да би папагаја Педра, становника једног француског зоолошког врта, одучио да псује, Чарлс Елдинс однео је птицу кући и упорно му читао поједине чланке филозофа Шпенглера. Сада Педро не псује, већ зачуђене посетиоце врта задивљује својим „знањем“ из филозофије. Његова омиљена реч је — „трансцендентални“.

БРИСАЧ БРКОВА

Међу најнеобичнија занимања која су регистрована у Институту за социјално осигурање у Америци свакако спада професија „брисача бркова“. Службеници овог одељења иду од једне станице подземне железнице до друге и бришу бркове и браде које путници, некад из обести а некад из досаде, цртају на разним плакатима и огласима. Дobar „брисач бркова“ мора на први поглед да утврди врсту мастила или боје употребљене за „дотеривање“ плаката и да затим употреби одговарајуће противсредство које ће скинути бркове а плакат оставити неоштећен.

MUSIAL

МАЈКА УМЕСТО КУЋНОГ БРОЈА

У већини америчких провинцијских градова куће за становање личе једна на другу као јаје јајету тако да мања деца, враћајући се из школе, не могу да препознају свој дом. Због тога се често догађа да у једној улици по неколико такве деце изгубљено лута и плаче. Општинске власти у многим градовима упутиле су стога апел мајкама да на улазна врата ставе своје велике урамљене слике. Да слике не би страдале од кише препоручује се да буду заштићене слојем провидног пластичног материјала. Ако дете не може да препозна кућу — мајку ће свакако познати.

КО ЈЕ ПРОНАШАО ТВ?

Проналазак телевизије приписује се тројици људи: Шкотланђанину Берду 1926. године и Американцима Зворићу и Фернворту 1934. године.

ЛЕЊИ ВОЗАЧ

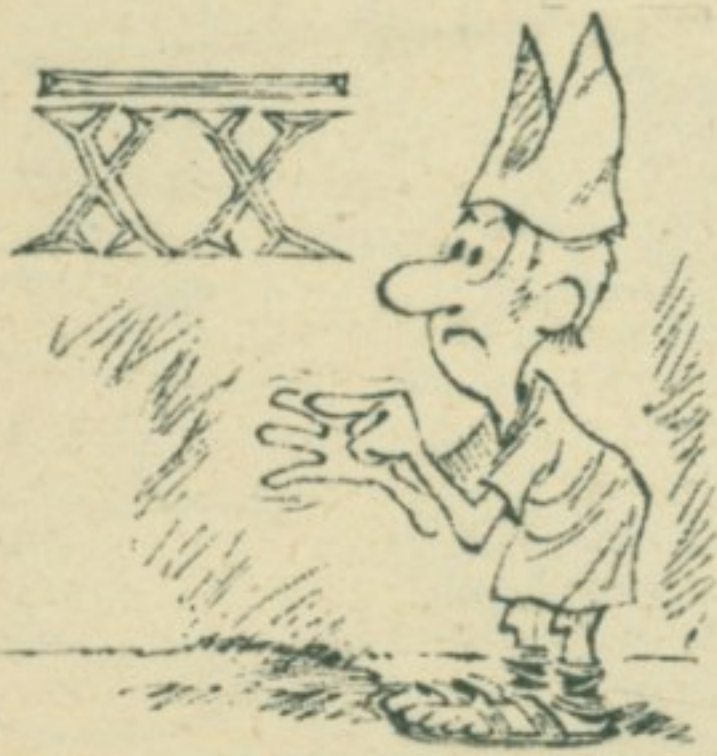
У близини Париза саобраћајна полиција зауставила је недавно аутомобил којим је путовао један човек удобно заваљен на задње седиште. За волаком није било никога.

Запрепашћеном саобраћајцу аутомобилиста је објаснио да изнад свега воли удобност и да му је зато, према његовом личном нацрту, све потребне команде неки механичар продужио до задњег седишта. „Продужио“ му је чак и волаком, причврстивши за њега две дугачке руке.

Лењи аутомобилиста морао је да плати високу новчану казну због „вожње уз веома смањену видљивост“.

РИМСКЕ ЦИФРЕ

Стари Римљани писали су број хиљаду дописујући једну хоризонталну црту изнад броја X. Пример како су писали двадесет хиљада видите на нашем цртежу.

Авантуре ГОРДОНА ПИМА

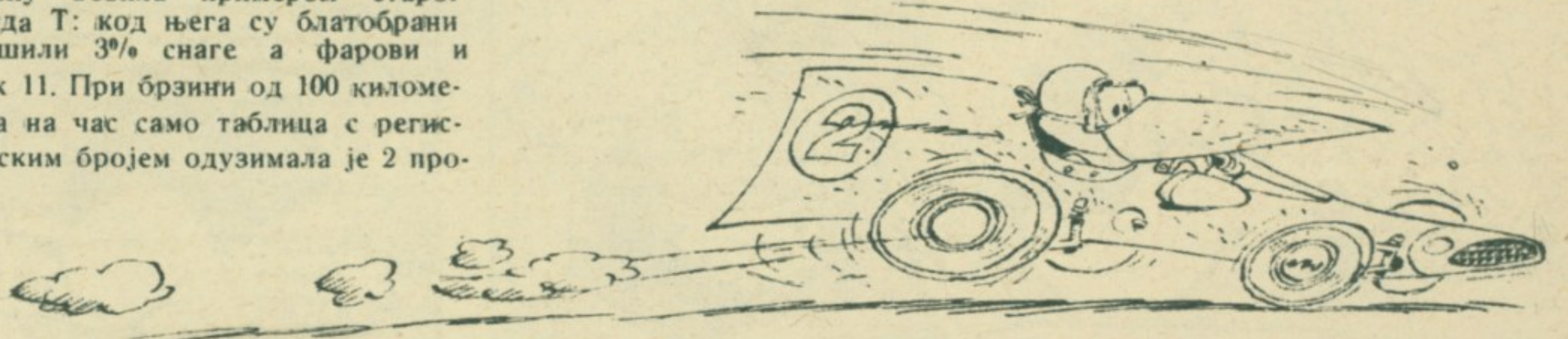
ПО РОМАНУ Е. А. ПОА

Аеродинамична линија и аутомобили

Један од проналазача аеродинамичне линије, инжењер Андро илустровао је своју тврдњу да је аеродинамични облик веома важан за брзину возила примером старог Форда Т: код њега су блатобрани трошили 3% снаге а фарови и свих 11. При брзини од 100 километара на час само таблица с регистарским бројем одузима је 2 процента од укупне погонске снаге возила!

Као супротан пример може да послужи аутомобил француске производње „Ситроен ИД“ чији је облик каросерије због своје аеродинамичне линије веома погодан.

У СУСРЕТ ОЛИМПИЈАДИ

ТАЈМ*АУТ
ЗА ХУМОР

Ко се данас сматра спортистом света број 1 за 1967. годину?

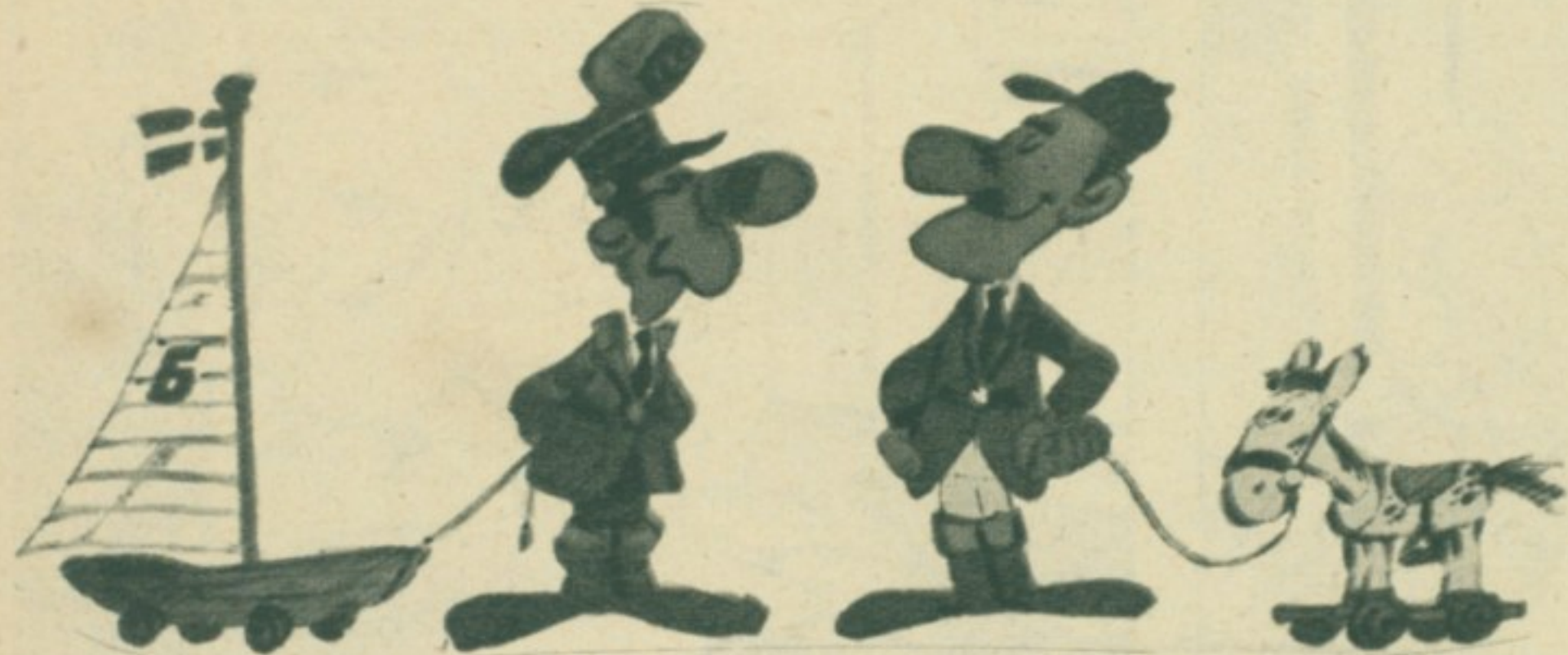
На ово питање покушала је да да одговор једна западнемачка агенција из Штутгарта. Она сваке године шаље редакцијама спортских листова 28 земаља ово питање и тражи од њих да им направе ранг листу петорице најбољих спортиста године.

Недавно су стигли следећи одговори:

На прво место са 14 гласова дошао је амерички тркач на дуге стазе (1500 метара 3:33,1) Џим Рајан, двадесетогодишњи студент. После њега је амерички пливач Марк Спиз. Француски смучар Жан Клод Кили је на трећем месту; мала америчка пливачица Деби Мејер је на четвртм а пети је немачки атлетичар Курт Бендлин, првак у десето-боју.

На шампионату Совјетског Савеза у кошарци у категорији јуниора симпатије публике освојила је Јулијана Семјонова. Најпре због веома лепе игре а затим и због тога што је ова четрнаестогодишња девојчица висока 201 сантиметар.

на XIX летњим олимпијским играма у Мексику учествоваће ове године и двојица такмичара — ветерана олимпијских игара.

Први је Данац Пол Елвестрем који је досад освојио четири златне медаље за такмичење у једрењу на води; прву златну медаљу добио је

на Олимпијади у Лондону 1948. године; другу 1952. у Хелсинкију; трећу 1956. године у Мелбурну и четврту 1960. године у Риму. Елвестрем се нада да ће освојити и пету златну медаљу ове године. После досадашњих успеха није искључено да ће и сада победник у овој дисциплини остати исти.

Други ветеран је Француз Пјер Жонкер д'Ориола, шампион на Олимпијади 1952. године; затим 1960. у Риму; победник на светском шампионату 1966. године у јахању. Може се слободно рећи да му његових досадашњих 500 победа и поред 47 година дају право на наду у добијање златне медаље и ове јесени у Мексику.

друму се посвађао са једним возачем и свађа се завршила смрћу тог другог возача. Кортес је осуђен на 20 година затвора.

Што се више приближава време одржавања Олимпијаде и Марилесове наде у амнестију су све веће.

Радници који су пре неколико месеци копали темеље за изградњу олимпијског села у Мексику пронашли су 47 фосилних скелета који су према мишљењу антрополога стари око три хиљаде година.

На овом истом месту пронађени су и раније трагови људског насеља од којих су најзначајнији остаци пет пирамида поред којих се сада подижу зграде у којима ће за време Олимпијаде бити смештени атлетичари.

Један аутомобилски клуб из западне Француске позвао је да се евиденције ради јаве сви они који поседују возачку дозволу од пре 1915. године. Између осталог одазвао се и извесни М. Балеј из Финистера који има 101 годину и који је још одушевљен за аутомобилизам.

Лепа совјетска клизачица на леду Татјана Жук, која је ове године освојила са својим партнером сребрну медаљу у клизању парова у Греноблу, врло ретко виђа свог мужа, фудбалског репрезентативца Алберта Шестерњева. Њихова наступања у земљи и гостовања у иностранству никако се временски и календарски не подударају. Јер, он углавном игра у топлијим месецима године, а она у зимским. Недавно су ипак имали прилику да се нађу у Француској, на једном пријему у Булоњи на Сени пошто су обоје у приближно исто време гостовали у оближњим местима у Француској.

Француска атлетска репрезентација пред одлазак на Олимпијске игре у Мексико добиће на поклон од једног месеца пуно меда. Разлог: познато је да је Мимун, олимпијски првак у маратону за 1965. годину, у Мелбурну јео велике количине меда када је тренирао за своје атлетске подвиге.

Најпопуларнији италијански фудбалски судија Кончето Делбело одбио је да се кандидује за посланика на изборима који ће се одржати за италијански парламент у месецу мају. Изјавио је да много више воли фудбал него политику.

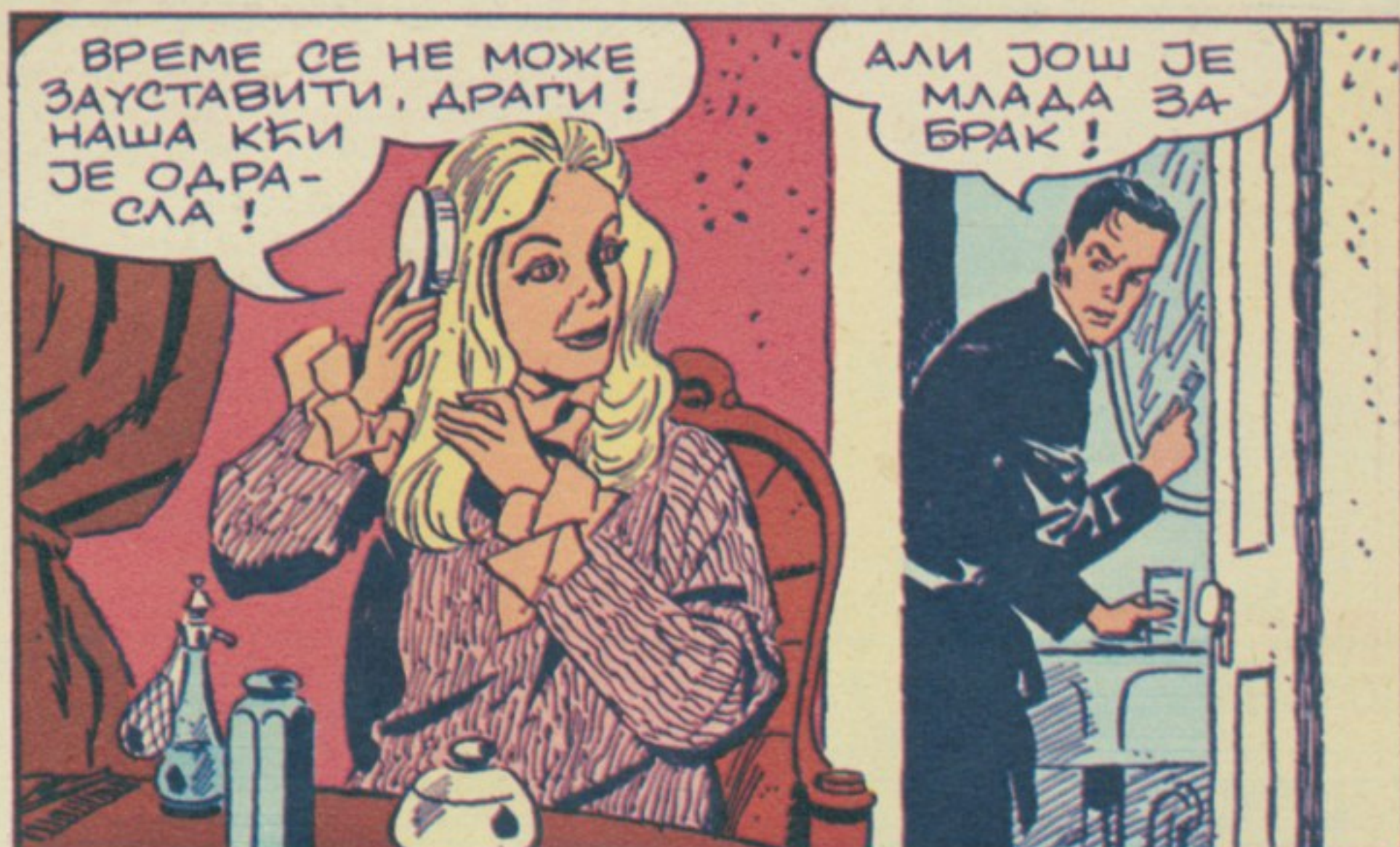
Селектор енглеске репрезентације Ралф Рамзеј није видео гол који је у сусрету против Шпаније постигао Боби Чарлтон 7 минута пре завршетка утакмице. Његов обичај је да напусти игралиште пре завршетка утакмице кад његови момци не доминирају тереном, што је био случај и на овој утакмици.

Има људи који нас стварно изнећају својом верношћу омиљеном спорту. Француски шампион у коњичком спорту Франсоа Лукас замислио је да му одмах после венчања доведу његовог дората. Узјахао га је онако у фраку и са цилиндром на глави, затим прихватио је своју младу жену и тако је на коњу прешао први, краћи, део свог свадбеног путовања.

Спортоки функционери ваздухопловне војне базе 114 у Екс-ан-Провансу, у Француској, пронашли су нови „стимуланс“ за своје фудбалере. За сваки постигнут гол сви чланови екипе добију по један дан одмора. Формула је изгледа добра пошто је њихова екипа на челу табеле првенства јединица војног ваздухопловства.

Мој отац, чудак

природа

ПИ ПА ЛУКОВА

ПРЕМИЈЕРА

Једног мартовског сунчаног преподнева, тачно у једанест часова, Пипалук се први пут појавио пред посетиоцима Лондонског зоолошког врта.

Младунче поларног медведа, финог меканог крзна, трупкало је иза своје мајке Сали. Пипалук има само три месеца, а тренутак кад ће оно изићи пред јавност чекало је ни мање ни више него 110 фото-репортера, који су просто окружили његов кавез.

Ниједна поп-звезда није имала тако беспрекорно организован први наступ, ниједна животиња није лансирана с толико публицитета још од времена када се први пут појавио популарни Дизнијев јунак Мики Маус.

Пипалук на језику Ескимана значи „мали“. А од овог малог мечета се очекују огромни пословни успеси. Пре свега да у Лондонски зоолошки врт привуче милион посетилаца у овој години. Затим, он ће бити заштитни знак многих производа који само што нису пуштени у продају: играчака, стрипова, децијих књига итд. Због тога је и организован тако свечан први излазак једног матог и трапавог мечета.

Пипалук је друго младунче северног медведа рођено у Лондонском зоолошком врту. Први је био Брумас, који је угледао свет 1949. године. Брумас је одушевио целу нацију, познату по својој љубави према животињама, привукао мили-

он посетилаца и донео читаво богатство разним трговцима који су искористили његову популарност.

А од свега тога његов дом, Лондонски зоолошки врт, имао је мало користи. Овога пута управа врта намерава да сва своја права искористи и што боље „уловчи“ Пипалука и његову популарност.

Једино биће које се у целој тој гужви понаша незаинтересовано је сам Пипалук. У лето 1969. године он ће већ бити велики, опасни поларни медвед, сличан свом оцу Саму, који је тог мартовског преподнева шетао потпуно незапажен по свом кавезу.

Шта хете, слава је пролазна.

ОСЕЋАМ КАКО ПОСТАЈЕМ КАКТУС

Пре две године Жак Дитрон је био познат само као помоћник уметничког директора париске дискографске куће Вог. Сређујући папире на столу свога шефа, случајно је пронашао песме за које се још нису јавили интерпретатори. Нико од познатијих певача није хтео да се прихвати тог посла, јер је текст ових песама био неозбиљан и луцкаст, а мелодија врло компликована. Пошто се и сам раније бавио музиком, Жак је сасвим несвесно узео своју гитару (од ње се није одвајао чак ни у канцеларији) и почео тихо да свира и да пева. Освестио се тек онда када га је у соби пуној света потапшао по рамену његов директор нудећи му уговор за снимање прве плоче. Тако су настали „Плебоји“, „Мини, мини, мини“, „И ја, и ја, и ја“ и нова звезда — Жак Дитрон.

Међу француским „идолима“ он је без сумње најведрија и најдуховитија личност. „Мраим оне који се хвале и оне који су заљубљени у себе. Мрзим новинаре кад постављају глупа питања. Волим своје плаве очи — имам најлепше очи у Француској (ко не верује нека пита девојке). Волим све девојке на свету. Волим да секирам оне који све схватају озбиљно. Волим мачке. Волим Антоана, који је веома поносан због тога. Волим када ме зову „мали Жак“ или „слатки Жак“. Волим своје песме, иако их понекад не разумем ни сам!“

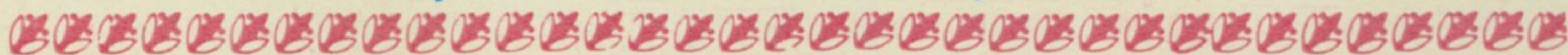
Захваљујући своме духу и шарму (можда више него гласу), Жак је постао веома омиљен међу француском омладином. Његове плоче непрестано смењују једна другу на листи најпопуларнијих. После чувених „Плејбоја“, ређали су се успеси, као што су: „Идол“, „Волим девојке (— телефонирајте ми!)“, „Ја сам хипик, хип, хип, ура!“, „Публицитет“, „Париз се буди“. Једна од најпознатијих је и песма „Кактуси“.

Свет је у ствари велики кактус
И немогуће је сести било где,
А да се не набодете!
И људи су кактуси:
У њиховом смеху су кактуси,
У њиховим срцима су кактуси,
У њиховим новчаницама су
кактуси.

Кажем вам то само да знате!
Под ногама су кактуси,
У њиховим идејама су
кактуси,
У њиховим осмесима су
кактуси,
У њиховим стомацима су
кактуси.

Кактуси су у њиховом „добар дан“,
Кактуси су чак и у њиховим кактусима!
Цео живот је пун кактуса.
Да бих се одбранио од свих тих бодљи,
Осећам како и сам постајем кактус.

ДЕНИСОВ САЛОН АУТОМОБИЛА

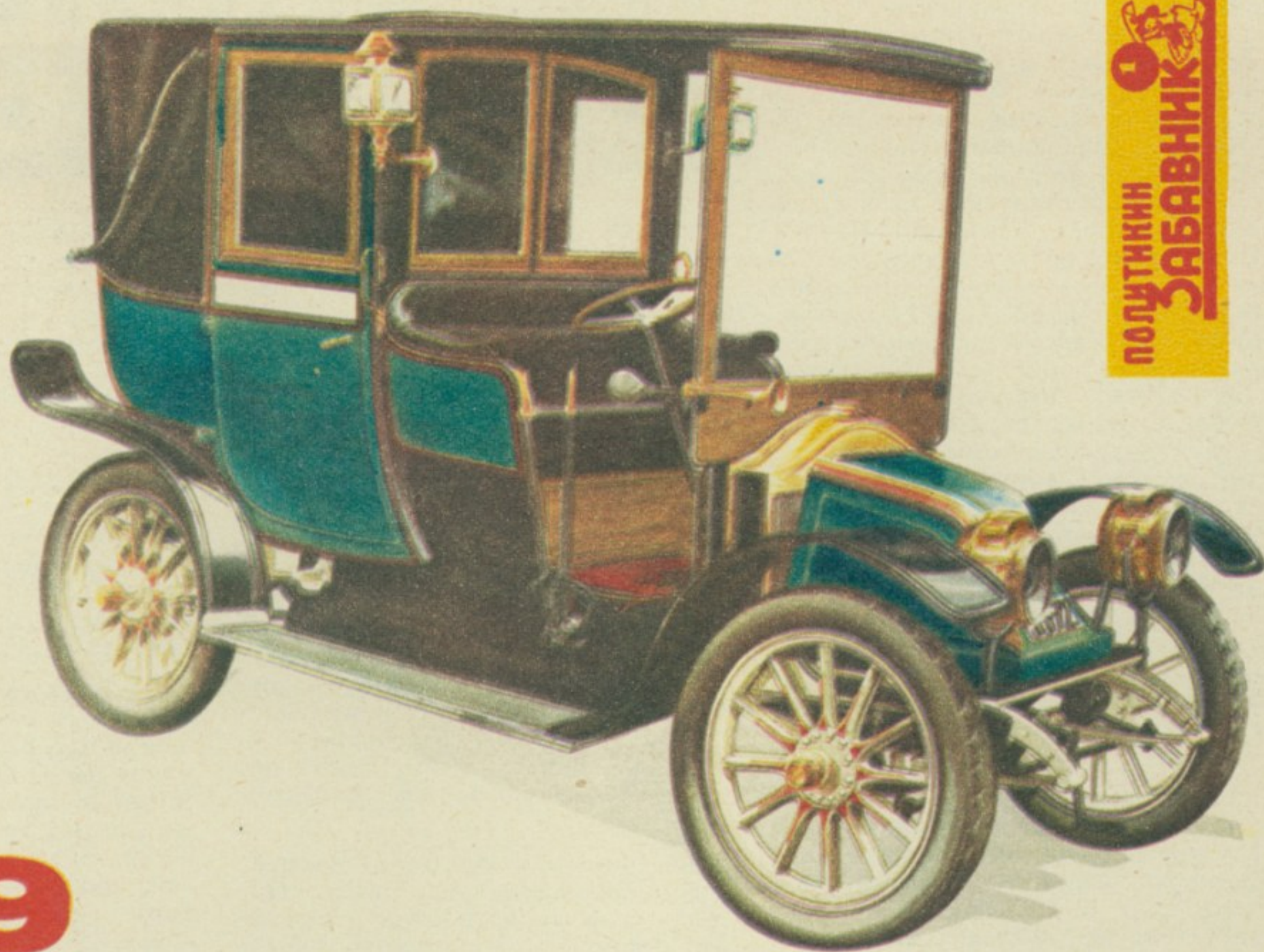
Ја, Денис, напомињем да смо навршили прву деценију новог века, то јест, двадесети век је напунио десет година. У његову част у Паризу је изведена „Жар птица“ Игора Стравинског. Посетиоци Париске опере који станују на раскошном булевару Осман, до својих кућа пристизали су баркама и чамцима. Вода је улазила на врата а хтела је и кроз прозор.

● Свечаност прве деценије била је и прилично тужна. Пилот Шаве прелетео је Алпе, али је погинуо у равници, приликом слетања.

● Још једна поплава била је ове значајне године. У Мексику поплава праведног беса. Гладни сељаци предвођени Емилијаном Запатом кренули су на земљопоседнике. Хтели су да од огромних посела откину по парче земље. Крв се помешала са знојем. Поклици су одјекивали огромном земљом: Вива Мексико! Вива Запата.

● Јужноафричка Унија чувена по злу постала је енглески доминион. Починје велики лов белаца на црнце. До наших дана домаће животиње много боље живе него црни људи.

● Горостас светске литературе Лав Николајевич Толстој умире на малој железничкој станици Астапово. Славни старац је управо побегао од породице, од цркве, од свог великог дела. Човек који је ратовао с речима и страстима дочекао је свој мир у једној забити велике руске земље.

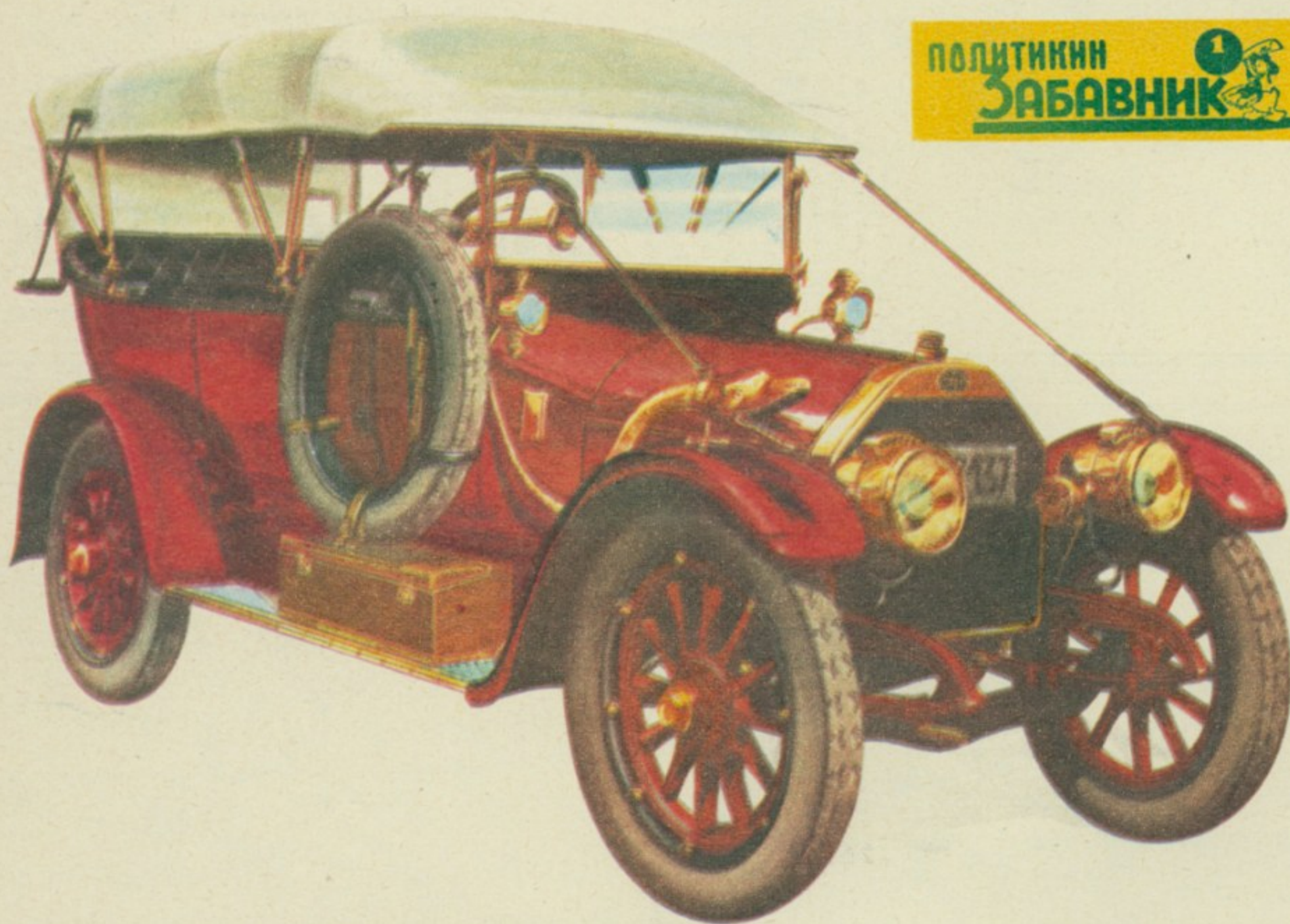

ПОЛИТИКИН
ЗАБАВНИК

9

РЕНО МОДЕЛ ФИЈАКЕР ГОДИНА 1910.

ДЕНИСОВ САЛОН АУТОМОБИЛА

ПОЛИТИКИН
ЗАБАВНИК

Ја, Денис, молим уважене пешаке да поштују ред. На прву возњу овом „италом“, која има 35 коња, позивам најзаслужније становнике овог света. Прво госпођу Марију Кири Сколовску, добитницу Нобелове награде за хемију (издвојила чист радијум), господина Амундзена, храброг Норвежанина, освајача Јужног пола. За другу возњу остављам Енглеца Скота који је на Јужни пол стигао месец дана касније. Сасвим је нормално што он мора да сачека. Прва возња је за прве људе.

● Такође позивам научнике Рутерфорда, који је дао објашњење језгра атома. Због њега мали атом више није тако велика тајна.

● Затим нека изволи друг Сун Јат Сен, председник прве кинеске републике проглашене 1911 године у Шангају.

● Овим колима нећу уопште да возим господина Распућина који је тупог и злог руског цара учинио још тупљим и горим.

● Возећи се ових дана својом „италом“ сазнао сам да је из Лувра украдена Боконда или Мона Лиза, како ви хоћете зовите ову лепу госпођу која се још лепше смеши. Зна се да лопови нису користили аутомобил.

● Све више продире у наше уши и у наша срца музика овог века — цез. Ја волим много, много цез. Неће проћи дуго а улицама, у оваквим колима, кренуће црни свирачи да освоје млади људи свет. Сачмо — Луј Армстронг, црни трубач који данас има скоро седамдесет година био је тада онај младић с трубом који обећава.

10 ИТАЛА година 1911.

*****

100 ЗАНИМАЊА

*****

ЈЕДНОГ СПУТЊИКА

Често се сматра да се послови спутњика ограничавају само на успостављање веза, ванатмосферска истраживања и метеорологију. Они који тако мисле нису у праву. То је тек почетак у набрајању професија овог трудбеника васионе. Многи научници из разних области сматрају да спутњики могу да извршавају и десетине других задатака. Неки од тих пројеката очекују још своја техничка решења, а неки већ раде пуном паром. Тако се спутњики-геолози баве истраживањем Земљиног рудног богатства, спутњики-геофизичари ослушкују „дисање“ Сунца и јоносфере, спутњики-навигатори су универзалне куле светиље. Уз помоћ спутњика утврђен је са великом тачношћу облик наше планете и растојања између појединих удаљених центара на Земљи. За протекле године, спутњики су поставили низ научних проблема и упознали космичка пространства у бескрајном океану васионе. Неће проћи много времена а вештачки сателити добиће нове дужности и задатке.

Са спутњика ће се моћи описати и испитати тешко доступни крајеви Земље, што ће омогућити усавршење географске карте света. Није искључено да ће се спутњики користити и за детаљно изучавање океана: струја, дубина, настајања олуја, живота риба и других морских животиња.

Планира се да ће спутњики ноћу осветљавати градове, учествовати у

стварању вештачког термонуклеарног сунца у Земљиним орбитама, да ће помоћи у изграђивању ванземаљских опсерваторија, метеоролошких станица и научних центара.

Човек одавно размишља како да управља „механизмом“ климе: да обузда рушилачку снагу урагана, да прекине сушу и изазове кишу тамо где је потребна и да победи поплаве. Како то да учини? Није ли „газда“ климе — Сунце. Сунчева енергија доспева у атмосферу, загрева је и „ствара“ време на Земљи. Значи, пре него што се научи да се управља климом, неопходно је добро изучити енергију Сунца. Објаснити све ово са Земље, није лако. Лабораторије лансиране у космос, олакшаће људима посао око прикупљања потребних информација.

Још нешто о необичној примени специјализованих спутњика. Они могу да се користе и као цинковски рефлектори. Концентришући зраке Сунца на одређеном месту Земље, они ће повећати температуру на тим површинама и на тај начин по потреби мењати климу. Ако се погледа на карту где су све означене

метеоролошке станице у свету, лако се уочава да многи рејони, нарочито велика водена пространства, нису доступни за систематска посматрања. Подсетимо се да је око четири петине површине Земљине лопте покривено океанима и морима а да знатан део заузима копно — тешко доступне пустиње, планински венци, а ту су и поларне области и тешко проходни шумски појасеви. Са појединих тачака тешко је осматрати већа пространства. Потребна су тзв. глобална осматрања. Ово је омогућено искључиво уз помоћ специјализованих спутњика.

Захваљујући спутњикима, сазинали смо да се око Земље налази огроман појас радијације, који се простире до 80 километара висине. Познато је да ови појасеви трпе измене у вези с променљивом активношћу Сунца и да у зависности од тих појава циклус обртања Земље око своје осе може унеколико да се мења.

Изучавајући уз помоћ спутњика горње слојеве атмосфере и посматрајући протицање радио-таласа послатих с предајника спутњика, научници су добили нове резултате

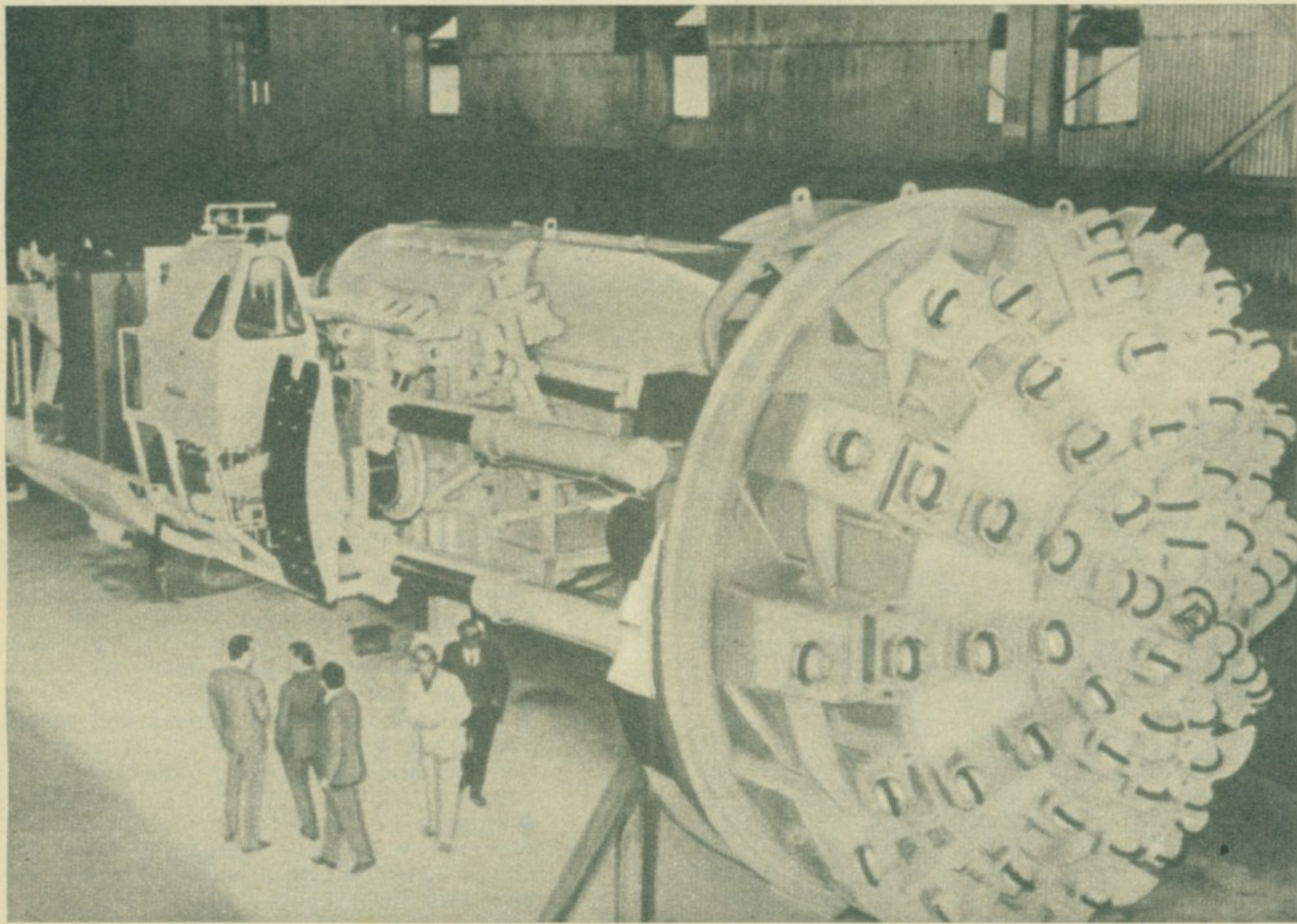
о јоносфери и о карактеру распрострања радио-сигнала у њој. Све је то веома важно како за земаљске везе тако и за везе са спутњикима, космичким бродовима и међупланетарним станицама. Набројали смо многе могућности које науци пружају спутњики. Па ипак, то није све.

Активни космички ретранслатори, крећући се по орбитама око Земље, омогућавају синхронизацију хронометара свих опсерваторија света с тачношћу до 10 микросекунди док је досад било могуће постићи тачност до 1000 микросекунди. Вештачки спутњики поставили су пред науку још доста задатака.

Велик је број професија спутњика, убудуће ће их бити још и више. Одлазећи далеким космичким путевима или враћајући се са звезданих путовања, људи ће моћи да се уз пут задрже на „међупланетарним станицама“, да се одмарају у „орбиталним мотелима“ и узимају гориво на „космичким“ пумпама

*****

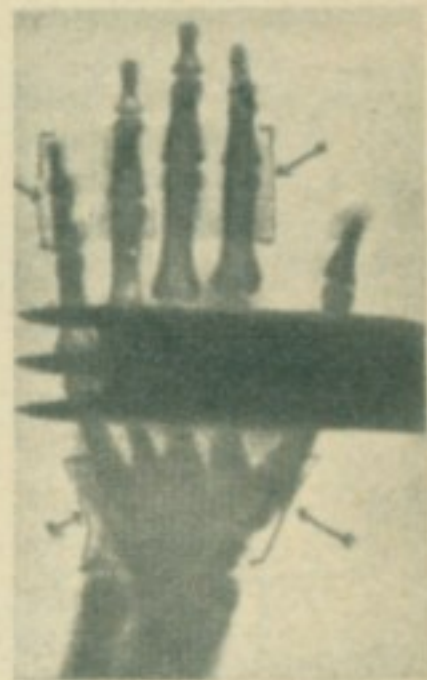
МЕТАЛНА КРТИЦА

Нова цинковска бушилица која се употребљава у рудницима тешка је 250 тона. Изгледом, нимало, разуме се, не личи на кртицу. Уместо меког, свиленог крзна сва је од најчвршћег метала. Али зато копа веома брзо и дубоко: у рудницима где се вади бакарна руда метална кртица може да копа на дубини од 650 метара.

Провидни хируршки инструменти

У градској болници у Манхајму, у Немачкој, врше се пробе са хируршким инструментима израђеним од нарочите пластичне масе која пропушта рендгенове зраке. Док обични метални инструменти на снимку дају потпуно црну сенку (у средини наше слике), нови (горе и доле) само лако затамне снимак.

Мини-мотоцикл

Пред вама је најмањи мотоцикл на свету: он лако може да стане у мало већу торбу какву домаћице употребљавају кад крену у куповину. Мотоцикл је висок свега 25 сантиметара али му је зато брзина завидна: 50 километара на час.

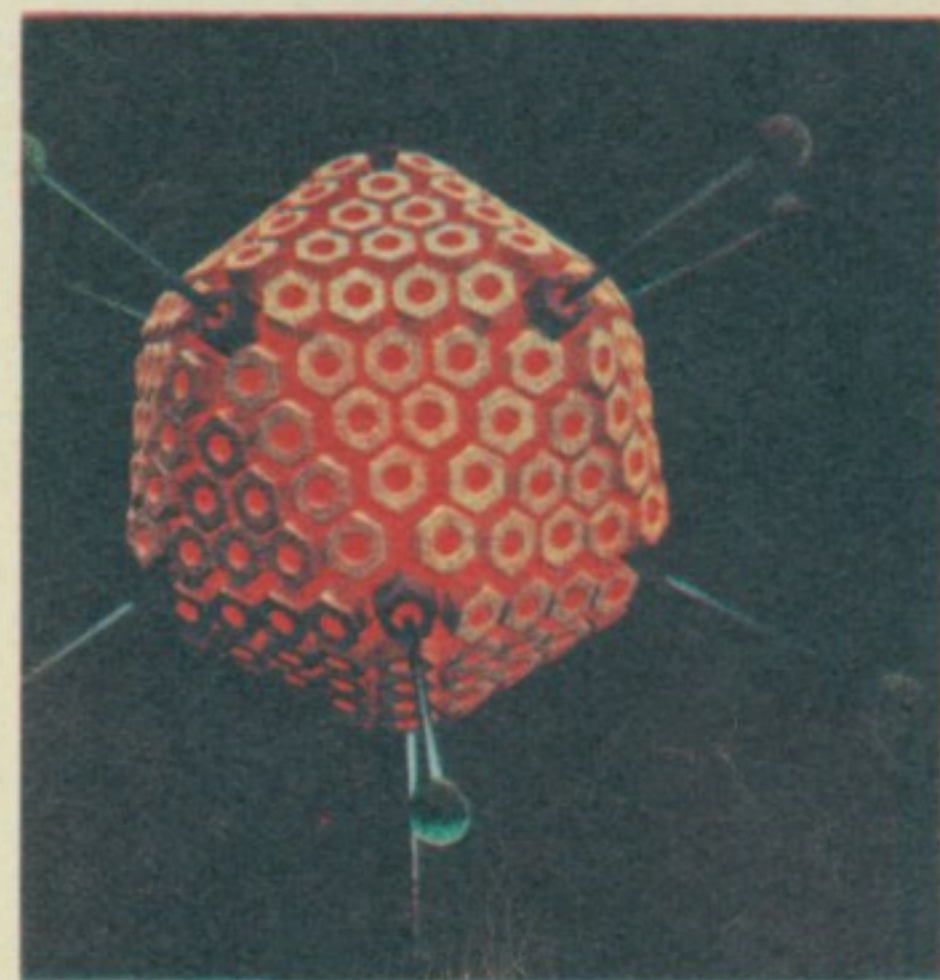
ВИРУСИ ИЗБЛИЗА

Били су невидљиви све до 1935. године. А тада је доктор Вендел Стенли успео да добије кристале првог изолованог, пречишћеног вируса, оног који напада дуван. Електронски микроскоп, пронађен 1939. године омогућио је научницима да виде поједине вирусне честице увећане и до пет стотина хиљада пута.

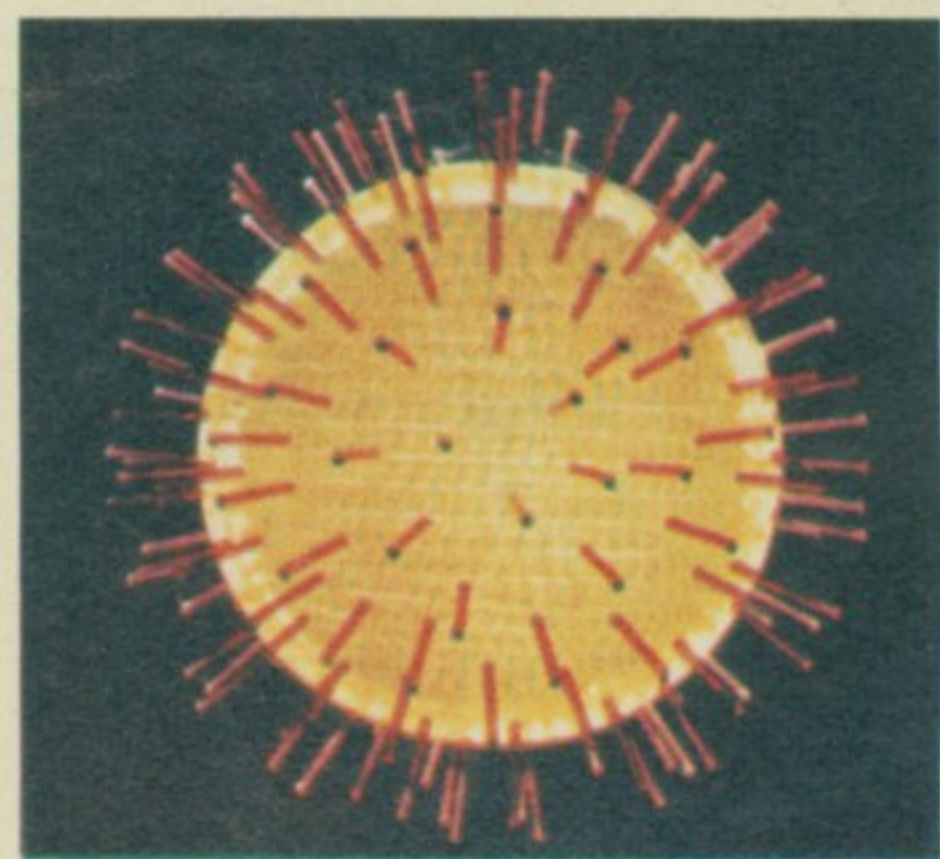
Величина вируса креће се од стохиљадитог до милионитог дела сантиметра. То су најједноставнија досад позната жива бића, веома сложене грађе.

До сада је откривено око три стотине разних вируса који угрожавају човеково здравље и још преко три стотине других који нападају животиње, биљке и бактерије. Међутим, тај списак није потпун. Научници сматрају да су вируси узрочници око шездесет одсто случајева свих обољења у свету укључујући ту разне инфекције органа за дисање и варење, децу парализу, мале богиње и још многе друге.

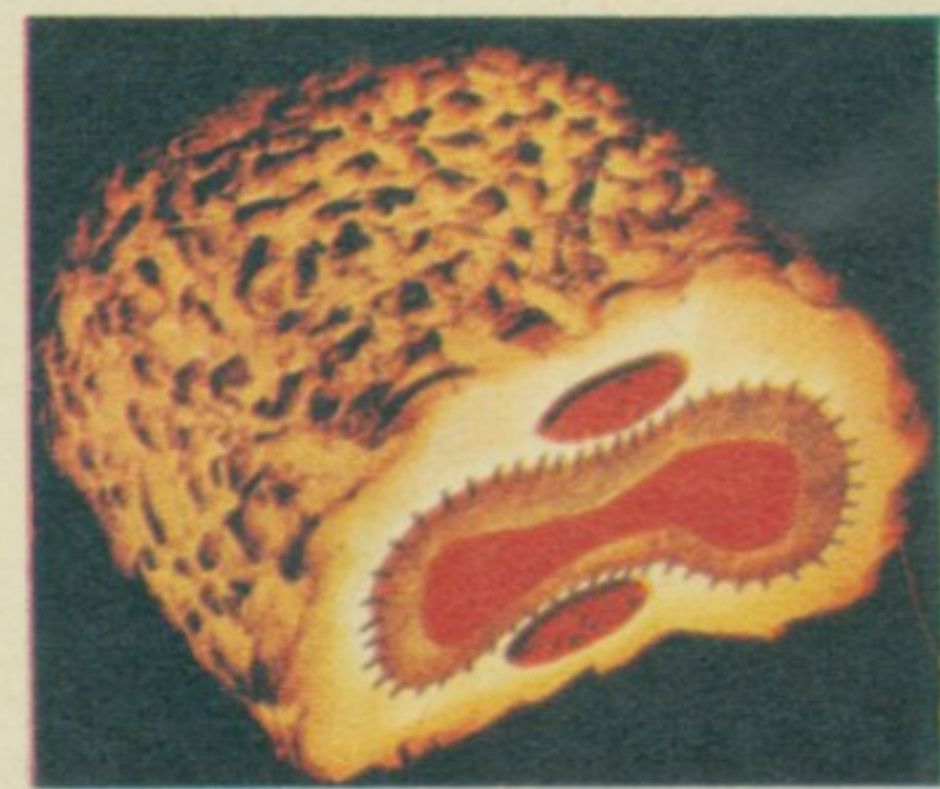
ПРИЈАТЕЉСКО УБЕЂИВАЊЕ

ОПАСАН ЈЕ, ПОНЕКАД И СМРТОНОСАН, А ИЗГЛЕДА КАО ТЕЛЕКОМУНИКАЦИОНИ САТЕЛИТ КОЈИ ЗРАЧИ НУКЛЕАРНОМ ЕНЕРГИЈОМ. ОБИЧНИМ МИКРОСКОПОМ СЕ НЕ МОЖЕ ВИДЕТИ.

ОВАЈ ВИРУС КОЈИ ИЗАЗИВА ИНФЛУЕНЦУ, ИЗГЛЕДА КАО МИНА, САМО СА МНОГО ВИШЕ ШИЉАКА.

ПОПРЕЧАН ПРЕСЕК ВИРУСА КРАВЉИХ БОГИЊА. ЦРВЕНО ЈЕДРО ДОБРО ЈЕ ЗАШТИЂЕНО. КАД ВИРУС ПРОДРЕ У БЕЛИЈУ, ОН ОДБАЦУЈЕ ЗАШТИТНИ ОМОТАЧ И ПОЧИЊЕ ДА СЕ РАЗМНОЖАВА.

ИЗГЛЕДА ДА ЧОВЕК НИКАДА НИЈЕ СТАР ЗА ЛУДРИЈЕ. ДИСКИ БЛЕНДИ, 62-ГОДИШЊИ АМЕРИКАНАЦ, ЧУЧАО ЈЕ 124 ДАНА НА ВРХУ ЦИРКУСКОГ ЈАРВОЛА У СТОКХОЛМУ.

Што упадљивије, то боље! Важно је само да човек постане славан. По сваку цену. Тако је мислио и Мишел Џонс, 24-годишњи продавац грамофонских плоча из Базела. Како да стекне популарност? — Разуме се, неким рекордом. И он је читавих 155 часова пуштао грамофонске плоче. Добро се намучио и ознојио, али је о њему писала штампа широм света. Постао је славан, бар за извесно време. Додуше, убрзо је свргнут с престола, јер је у Западној Немачкој један младић читавих 200 часова пуштао грамофонске плоче. Али, Мишел је ипак постигао што је желео; стечени публицитет нико му не може одузети.

А прилика за овакве рекорде има увек и на сваком месту. Док су се недавно у Греноблу спортисти из читавог света тукли за десетинке секунди, у Енглеској је 19-годишњи Лондонац Питер Блекбери почео да се припрема да освоји рекорд у свирању гитаре на дуге стазе. Чим

ПОПУЛАРНОСТ

постигне потребну кондицију, он намерава да најмање 50 часова непрекидно удара по струнама гитаре. Досадашњи рекорд у овој „дисциплини“ држи Фред Робинсон, такође из Лондона; прошле јесени свирао је 42 часа на гитари, кад је морао да прекине јер га је ухватио грч у прст.

Они којима музика не одговара могу да окушају своје снаге у области гастрономије и ту постигну неки рекорд. Додуше, ту већ постоје неки задивљујући резултати. На пример: Сеп Пелцлајтнер из Нириберга априла 1956. године буквално је прогутао 17 кобасица за свега 90 секунди и постао првак света. Овај рекорд досад нико још није оборио. Што се тиче рекорда у савлађивању кобасица на метар, ту је ненадмашан Немац Ханс Штајнер, који је без па-

ХАНС ХУБЕР ИЗ ЗАПАДНЕ НЕМАЧКЕ ДРЖИ СВЕТСКИ РЕКОРД У УНИШТАВАЊУ КИСЕЛОГ КУПУСА: ПОЈЕО ЈЕ 3,2 КИЛОГРАМА РИБАНЦА И ПОСЛЕ ТЕ „СИТНИЦЕ“ ИМАО УКУПНО 131 КГ.

узе прогутао 24 метра кобасица. Сличан „таланат“ поседује и чикашки возач камиона Филип Јазик, који за један обед може да савлада 77 кобасица. Један други обожаваца кобасица, Пјер Биго, прогутао је у Паризу пет килограма разних кобасица за свега десет минута.

Кад је реч о рекордима, ту студенти испољавају доста необичан укус. Тако су студенти из западног Берлина, да би повећали број прет платника на свој часопис „Колоквијум“, организовали уништавање клавира и право такмичење у овој дисциплини. У великој су моди рекорди у стилу „конзерве сардина“: светски рекорд у категорији малих аутомобила држе студенти с Универзитета Џорџа Вашингтона у САД (њих двадесет и осам угурало се у један ауто) а у категорији телефонских говорница 18 витких студенткиња из Кептауна.

Спортисти из целог света покушавају да оборе досадашње и освоје нове рекорде. У игрању, руковању, љуљању, шамарању, ходању на рукама и десетинама других дисциплина. И нешто треба искрено да признамо мада сви кад чујемо за неки овакав рекорд заврtimo главом и кажемо: „Е, баш, свашта“, ипак се забављамо док о њему читамо и добро загледамо фотографију новог светског рекордера.

РЕКОРДИ У СВИРАЊУ НА КЛАВИРУ СТАЛНО СЕ СМЕЊУЈУ. ЕНГЛЕЗ РИЧАРД ТРОП ЈЕ ПРВИ ИЗВЕО НАЈДУЖЕ КЛАВИРСКО ДЕЛО НА СВЕТУ, „ДОСАДАН“ ЕРИКА СЕТСА ЧИЈЕ ИЗВОЂЕЊЕ ТРАЈЕ 25 ЧАСОВА.

РУЖИЧАСТА ВАЗА

Играо сам се лоптом у дневној соби и наједном — трас — разбила се ружичаста ваза. У собу је улетела мама а ја сам се расплакао.

— Никола — казала је — зар не знаш да се у кући не игра лоптом. Погледај шта си урадио: разбио си ружичасту вазу. А тата њу толико воли. Кад дође с посла, признаћеш му шта си учинио. Он ће те казнити и то нека ти буде за наук.

Дошавши с посла тата је сео у фотељу, раширио новине и почео да чита. Мама ме је одазвала у кухињу.

— Па, јеси ли испричао тати шта си урадио? — запита ме.

— Бојим се да разговарам с њим о томе зато што, зато што... — покушао сам да јој објасним и грунуо у плач.

— Ах, Никола! Па ти знаш да ја то не волим — казала је мама. — У животу треба бити храбар. Ти си већ велики дечак. Сад ћеш лепо отићи тати и све му испричати!

Увек кад ми кажу да сам већ велики дечак догоди ми се нешто непријатно. А ја сам заиста већ велики дечак! Ипак, видевиши да се мама не шали са мном, кренуо сам тати.

— Тат... — почех.

— Хм... — промрљао је тата не дижући главе с новина.

— Јасамразбиоружичастувазу — изговорих у једном даху и осетих кнедлу у грлу.

— Хм? — опет промрља тата. — Баш лепо од тебе, шврћо, иди да се играш.

Вратио сам се у кухињу страшно задовољан и мама запита:

— Разговарао си с татом?

— Да, мама.

— И шта ти је казао?

— Казао је: „Баш лепо од тебе, шврћо, иди да се играш“?

Мами се то због нечега није допало.

— Свашта! — промрсила је и упутила се у дневну собу.

— Тако се, дакле, ти бавиш васпитањем рођеног детета? — казала је.

Тата ју је зачуђено погледао преко новина.

— Шта то говориш?

— О, молим те, да се не правиш луд. Јасно, теби се више свиђа да мирно читаш новине а само ја треба да се бринем о кући.

— Јадно ми моје читање новина. У овој кући ни то није могуће.

— Ти не испуњаваш своје дужности! — казала је мама — и уопште се не интересујеш за породицу!

— Опет стара песма! — викинуо је тата. — Ја радим као коњ, подносим ужасни карактер свог шефа, од

рекао сам се свих задовољстава. А зашто? Да теби и Николи обезбедим... —

— Колико сам ти пута већ казала да пред дететом не говориш о новцу! — казала је мама.

— Полудећу у овој кући! — викнуо је тата. — С тим треба свршити. Да, томе треба учинити крај!

— Лепо је мени говорила моја мама — казала је мама. — И сад ми је жао што је нисам послушала.

— О, опет твоја мама! Питам се само кад ћемо ми једном разговарати а да ти њу не умешаш у разговор.

— Остави моју маму на миру! — вриснула је мама. — Забрањујем ти да говориш о мојој мами!

— Нисам ја ништа мисли... — покушао је да се оправда тата а тада се на вратима зачуло звонце. Био је то месје Броден, наш комшија.

— Дошао сам да те питам хоћеш ли да одиграмо партију шаха — казао је тати.

— Дошли сте у прави час, месје Броден, — умешала се мама у разговор. — Реците, молим вас, да ли је по вашем мишљењу прави отац

дужан да посвети извесно време на питању свог сина?

— А шта он о томе има да мисли? Он нема деце — казао је тата.

— Ето, видите какав је он, месје Броден. Он ме још и исмејава — викнула је мама. — Уместо да се посвети васпитању свог сина, он се вежба у духовитости. Шта кажете на то?

— Од шаха, очигледно, неће би-

ти ништа — рече уместо одговора месје Броден. — Одох ја.

— Ох, ви мушкарци, сви сте исти! Увек браните један другог! Само ви идите својој кући. То вам је најпаметније но да прислушкујете туђе разговоре.

— Не мари ништа! Партију шаха ћемо одиграти други пут — рекао је месје Броден. — Све најбоље.

ПО СВАКУ ЦЕНУ

ЛАКИ ХОФМАЈЕР ЈЕ МАРТА 1967. ГОДИНЕ ПОШАО ИЗ РАВЕНСБУРГА У РИМ — НА РУКАМА. 1070 КИЛОМЕТАРА ПРЕШАО ЈЕ ЗА ТРИ МЕСЕЦА И ЗА ТО ВРЕМЕ ИСЦЕПАО 20 ПАРИ РУКАВИЦА.

До виђења, Никола. — И месје Броден оде.

Ја не волим кад се мама и тата свађају и увек се радујем кад почну да се мире. Ни овај пут није прошло без миренја. Кад је мама заплакала, тата је с лицем кривца стао да је теши. „Де, де, добро. Доста престани“. Затим је он пољубио маму, казао да је он, тата, једна груба животиња, а мама је казала да је она крива. Тата је казао да није она, да је он крив. Тада су се обоје насмејали. И пољубили се. Затим су пољубили и мене и опет се насмејали и казали ми да је све то била шала. И још је мама казала да ће она сад да иде да пржи кромпир.

За вечеру смо били весели и гласно се смејали. Наједном је тата казао:

— Знаш, драга, чини ми се да се нисмо баш лепо понели према јадном Бродену. Тркнућу до њега да га позовем на шољицу кафе а узгред можемо да одиграмо и партију шаха.

Кад је стигао месје Броден је опрезно запитало:

— Нећете се опет посвађати?

Тата и мама су се насмејали, узели га под руку и увели у дневну собу. Тата је ставио шаховску таблу на сточић. Мама је донела кафу а ја сам добио бомбону.

А онда је тата дигао главу и зачуђено запитало:

— А куд се дела ружичаста ваза?

НАЈ! НАЈ! НАЈ!

СВАКЕ НЕДЕЉЕ ДВЕ НАГРАДЕ
А НА КРАЈУ ШКОЛСКЕ ГОДИНЕ
300.000 старих динара ЗА ЛЕТОВАЊЕ

УЧЕНИЦИ! ПОЧИЊЕ ЈЕДАН ЗАНИМЉИВ КОНКУРС. Опишите нам свог учитеља (учитељицу), наставника или професора кога највише волите. Сваке недеље објавићемо писмо једног ученика који буде доказао да је његов професор, наставник или учитељ најбољи, али не само у школи већ и у животу уопште. Испричајте нам који вас је догађај, његов поступак или гест уверио да је ваш наставник најбољи.

Наставнику, професору или учитељу о коме објавимо ваше писмо, као награду што га проглашавају најбољим, поклонимо часовник са угравираном посве-

том за успомену. Поклонићемо часовник и вама ако ваше писмо буде објављено.

*****

УЧЕНИЦИ! УЗ ПИСМО О УЧИТЕЉИМА, НАСТАВНИЦИМА ИЛИ ПРОФЕСОРИМА ПОШАЉИТЕ НАМ И ФОТОГРАФИЈУ ЧИТАВОГ ВАШЕГ РАЗРЕДА НА КОЈОЈ СЕ ДОБРО ВИДИ НАСТАВНИК О КОМЕ ПИШЕТЕ. ОБЕЛЕЖИТЕ НА ФОТОГРАФИЈИ И СЕБЕ (X) ДА СЕ ЗНА КО ПИШЕ.

*****

ПРВЕ 2 НАГРАДЕ У КОНКУРСУ НАЈ! НАЈ! НАЈ!

Први одговори на наш конкурс НАЈ! НАЈ! НАЈ! стигли су нам из Београда и оближњих градова и мањих места. Да бисмо одржали обећање и одмах почели са објављивањем „петица“ које ученици дају својим учитељима, наставницима и професорима, изабрали смо из међу њих ону која по мишљењу жирија заслужује и — нашу петицу.

Техничко припремање и штампање „Политикиног забавника“ у колору траје готово читаву седмицу и због тога нисмо могли да чекамо да нам стигну и писма која су наши

читаоци-ученици послали из удаљенијих места. Али, конкурс се наставља и трајаће све до краја школске године. Очекујемо и даље ваша писма и оцене које дајете вашим учитељима, наставницима и професорима.

Прву петицу и први часовник са угравираном посветом добила је Томашевић Косовка.

О њој је њена ученица Марина Бошњак, из VI/2 Основне школе „Жарко Зрењанин“ у Београду, која такође добија часовник са посветом, написала:

„Моја разредна се зове Томашевић Косовка, предаје нам биологију или како се то још каже познавање природе. Не знам колико година има а године нису ни важне. Али, кад је био рат два пута су је терали у логор на Бањици, и оба пута успела је да избегне смрт. У рату је била храбар борац. Не прати свој говор рукама већ очима. Само нас погледа и зна шта мислимо, никада не можемо да јој подвалимо. Њен поглед је некад оштар, енергичан, али пун мајчинске љубави, из целог њеног бића зрачи доброта.

Моја разредна не само да је најбоља разредна у целој школи, већ је по моме мишљењу и најбољи наставник у школи „Жарко Зрењанин“. Омиљена је као друг међу својим колегама и колегиницама, цене је и као доброг комунисту.

Док смо ми, њено одељење, у школи, и она је са нама, без обзира што нема часова, увек је са нама. Њеним очима не промакне ниједна ситуација, ништа не решава без нас. Она има породицу, и опет свуда стигне. Наш разред је у школи увек најбољи, увек освајамо заставнице за учење, хигијену и дисциплину. Кад је час разредне ни мува се не чује, а тако исто и у другим одељењима, где она предаје. Разредна на нас не виче, не кажњава нас укором, као други наставници.

Моја разредна, добро познаје нас децу. Од своје плате одваја за сиромашног ученика или ученицу, да се нешто ново купи, жели да сви будемо бар прилично обучени. Наша разредна нам је друга мајка. То је жена-борац, жена-мајка, жена-друг: све чиме треба да се одликује људско биће“.

Први мај је празник. Славе војници
и остали радници. Пу су и заставе.
Плионици певају. Цео свет је украшен.

Да не падне киша на војнике

Први мај је што мама не ради и што смо весели што је мама кући и не идем онда у школу. (Вера, 8 година)

Важно је: прво треба да се проводимо у село и тако још мало да се проведемо. Важно је да се сваки дечак подшиша. Важно је да не падне киша на војнике. (Александра, 7 година)

Ја сам Првог маја радостан зато што ће ми доћи гости и другови. (Горан, 8)

Први мај је када ми мама направи тарту и када ми је мама весела. (Анкица, 9)

У Првом мају сунце лепо греје. Радници прослављају свој празник. Ја ћу бити срећна јер ће родитељи бити са мном. (Вера, 9)

Први мај је кад се праве колачи. (Гордана, 8)

То је народни празник. Тога дана не идемо у школу ми ђаци јер се придружујемо свечаности. (Биљана, 8)

Први мај је празник Титов. На тај дан се носи цвеће улицама. (Јосипа, 9)

Први мај је Свећани дан. Војска слави. Цео свет слави. И пионири славе. (Зоран, 7)

Први мај је празник радника. И не идем у школу. (Братислава, 8)

Првог маја ми се онда проводимо. И славио празник тај. (Снежана, 7)

У кућама и на улицама осећа се топлина која увек раскваси наша срца. (Мирјана, 9)

Први мај је велики дан весеља. (Весна, 8)

Први мај радници прослављају тај дан. Ја сам тог дана радосна и моја мама слави. (Бранислав, 8)

Ми славио тај дан са цвећем у рукама. (Александра, 7)

То је празник. Сваки људи једу прасе и пију ракију. И на Први мај ставимо заставу. (Стјепан, 7)

ШТА ЈЕ ПРВИ МАЈ, КАКАВ ЈЕ ТО ДАН — УПИТАЛИ СМО ЂАКЕ ОСНОВНЕ ШКОЛЕ „ДУШАН ВУКАСОВИЋ“ У ЗЕМУНУ. И ТО ОНЕ НАЈМЛАЂЕ: ПРВАКЕ И ОНЕ ИЗ ДРУГОГ И ТРЕЋЕГ РАЗРЕДА. МАЛО СУ СЕ ЗАЧУДИЛИ. ШТА ТУ ИМА ДА СЕ ПРИЧА? ПРВИ МАЈ — ПА ТО СВИ ЗНАЈУ. ОНДА СУ ПОГЛЕДАЛИ У СВОГ УЧИТЕЉА, ПОСЛУШНО УЗЕЛИ ОЛОВКЕ У РУКЕ И ЛЕПО НАМ НАПИСАЛИ ШТА ЈЕ ТО ПРВИ МАЈ. ПО ЊИХОВОМ МИШЉЕЊУ, НАРАВНО. ЕВО ЊИХОВИХ ОДГОВОРА. МОЛЕ СЕ ЈЕЗИКОСЛОВЦИ ДА НЕ БРОЈЕ СВАКО СЛОВО И СВАКУ ГРЕШКУ ЈЕР СУ СЕ ЂАЦИ МАЛО ЖУРИЛИ, МАЛО СУ СЕ ВЕЋ ОСЕЋАЛИ КАО ДА ЈЕ ПРАЗНИК А ЈЕДАН ЈЕ ЧАК ИЗГУБИО ЛУЧЕ У ПАРКУ НАОЧАРЕ, ТВРДИО ЈЕ ДА БИ БИО У МНОГО ВЕЋОЈ ЉУБАВИ С ПРАВОПИСОМ ДА ИХ ЈЕ ИМАО НА НОСУ. МИ СМО МУ ПОВЕРОВАЛИ.

Првог маја идем у Београд. (Миодраг, 8)

Први мај је празник за сељаке. Ту печу ракију и још печу ракију и певају. (Драган, 7)

То је слава пионира. (Драган, 7)

Пионири певају, војска се весели. Народ је прошетао, улице су пуне заставе. (Марина, 7)

Први мај је дан у коме се ја веселим зато што онда увек идем код моје баке. (Милка, 8)

Први мај је празник. Први мај је прослава. Први мај има заставе. Војници вучу топове. (Миодраг, 7)

Људи не раде. (Војислав, 7)

Први мај је празник рада. Онда Славе Војска и радници. И друга Предузећа. (Лаза, 7)

Први мај је најлепши дан. (Јелица, 7)

Први мај је раднички дан. (Драгиша, 10)

Први мај то је свечаност. (Емина, 9)

Њега славио зато што је празник. (Милица, 8)

То је празник мог тате и моје маме. У кући је све весело. Сви смо на окупу. (Даница, 8)

За мене је 1. мај празник. Зато ће ми доћи гости и што не идем у школу. (Мирко, 9)

Први мај се осети по: цвеће пупи, ја се веселим јер не идем у школу. Доћи ће ми гости. (Гордана, 8)

Први мај је празник. Славе војници и остали радници. Ту су и заставе. Цео свет је украшен. (Светлана, 7)

1. мај је празник. Спремили смо собу за госте. (Синиша, 8)

Радујем се Првом мају што се слави и што је пуно цвећа и улице веселе деце. (Даница, 8)

Први мај се слави, то је празник да радници не иду на посао. (Бериша, 8)

То је дан цвећа. И најлепши дан за децу. Први мај је Дан радости. (Весна, 8)

Први мај је радост свих људи и деце, а деца онда иду са родитељима на излет. (Бранка, 9)

То је радни празник. (Ана, 7)

Први мај је празник кога ми славио код наше куће или на другом месту. (Гоца, 8)

Првог маја је све тако свечано. Срећна сам тога дана зато што мама и тата не раде, а ја не идем у школу. (Снежана, 8)

Први мај је празник. За празник нико не ради. (Гордана, 9)

Dan
BARRY

ФЛАШ ГОРДОН

ГРЕТА ГАРБО, КОЈА ЈЕ ДВА ПУТА ИГРАЛА АНУ КАРЕЊИНУ, КРИТИЧАРИ СУ ЗАМЕРИЛИ ДА ЈЕ, ИСТИНА, ИГРАЛА ДОБРО, АЛИ ДА ТО НИЈЕ БИЛА ТОЛСТОЈЕВА ЈУНАКИЊА.

СУСРЕТ С АНОМ КАРЕЊИНОМ

И ВЕЛИКОМ УМЕТНИЦОМ ВИВИЈАН ЛИ НИСУ БИЛИ ЗАДОВОЉНИ, МАДА ЈЕ ОНА ПО СПОЉАШНОСТИ ВИШЕ ОДГОВАРАЛА АНИ.

У светској кинематографији било је више покушаја да се дела Лава Толстоја филмују. Само је „Ана Карењина“ екранизована у разним земљама више од петнаест пута. Совјетски режисер Александар Зархи снимио је нову „Ану Карењину“ с Татјаном Самојловом у главној улози.

Ненадмашна Грета Гарбо два пут је покушала да оствари лик Ане Карењине и оба пута одиграла је добро, али то није била јунакиња Толстојевог романа. Први филм који је угледао свет 1927. године звао се „Љубав“ и у њему је Грета Гарбо, спутана до крајњих граница окрњеним романом, у ствари само поновила саму себе из ранијих филмова. У другом филму снимљеном осам година касније под називом „Ана Карењина“, слика унутрашњег живота ове трагичне Толстојеве јунакиње била је нешто шира али не и дубља. Разлог ових неуспеха није био у томе што глумица својом спољашношћу уопште није личила на Карењину већ недовољним познавањем и неразумевањем Русије и средине коју је Толстој описао, као и сасвим другачијем тумачењу ликова. На платну је живела жена која је волела и патила, али то је била жена уопште а не Толстојева Ана.

После рата друга велика глумица Енглескиња Вивијан Ли прихватила се улоге Ане али резултат није био нимало охрабрујући, мада је Вивијан Ли постигла више спољне верности оригиналу од своје претходнице.

У Совјетском Савезу до сада није било екранизације овог романа, снимање готове представе Художественног театра не може се сматрати филмом. И сада, ево прве обраде у домовини писца и то са главном јунакињом — Татјаном Самојловом. Многи су избор Самојлове примили као изненађење.

ТАТЈАНА САМОЈЛОВА ТАКОЂЕ НИЈЕ ОПРАВДАЛА ОЧЕКИВАЊА ПУБЛИКЕ И КРИТИЧАРА.

НАЈПОПУЛАРНИЈА ЕМИСИЈА TV-RAI

"ЗЛАТНИ ЦЕКИН"

ФЕСТИВАЛ ДЕЧИЈЕ ПЕСМЕ

Сваке године у марту у древној италијанској граду Болоњи одржава се фестивал дечјих песама под називом „Златни цекин“ — „Zecchino d'oro“. (Цекин је млетачки дукат који се употребљавао и у нашим крајевима до 19. века). Ове године фестивал је прославио и један јубилеј — десетогодишњицу.

Италијански композитори лаке музике припремају за ову смотру нарочите мелодије и текстове и то је заиста прави празник за децу читаве Италије. Може се слободно рећи да сва деца ове земље на неки

начин учествују у овом ведром и забавном догађају. Тако је ове године подељено око 6 милиона гласачких листића школској деци да изаберу најпопуларнију песму, независно од званичног жирија. А и он је састављен од деце различитог узраста.

Певачи су по правилу деца предшколског узраста, између три и пет година. Најстарија учесница на овој годишњем фестивалу имала је девет година. „Златни цекин“ је управо и зато популаран због спонтаности, наивности и скромности младих певача, који одушевљавају и своје

вршњаке и старију публику.

Италијанска телевизија преноси редовно на националном програму сва три дана трајања фестивала. Тиме се не може похвалити ни популарни фестивал у Сан Рему. Анкетом коју је италијанска телевизија спровела да би испитала популарност емисије са фестивала, показало се да је „Златни цекин“ најпопуларнија телевизијска емисија и да по броју поена стоји далеко испред свих других популарних емисија.

Занимљиво је да плоче са музиком „Златног цекина“ пролазе веома добро на тржишту. Прошле године продат је рекордан број — преко 200.000 лонгплеј плоча, а најпознатији певачи забавних мелодија не успевају да продају ни приближно толико плоча. Рита Павоне, на пример, чија популарност не опада већ читаву деценију, није успела да прода прошле године више од 30.000 лонгплеј плоча.

Теме овогодишњег фестивала биле су веома разноврсне, и већ пре-

ма узрасту извођача: од тореадора Камилице „који се успава када види бика“, животиња — певача из зоолошког врта, па до индијанског поглавице који је осуђен да вечито седи јер је „исцпеао и последњи пар панталона“ или до песмице о мишићу који је имао страшно име Зоро.

Ове године победила је песма „44 мачкице“ коју је са великим успехом певала четворогодишња девојчица Барбара Фериго из Горице. У песми победници прича се о синдикалном састанку маца у подруму једне старе палате. Шта траже синдикалне маце на великом скупу? Мало: један оброк дневно и, ако је могуће, да спавају на кућном прагу. Ако удовоље њиховим захтевима, деца ће моћи слободно да их вуку за реп!

У изјави за штампу мала певачка звезда Барбара Фериго изјавила је да би највише желела један мали аутомобил „да би се што пре вратила у забавиште својим друговима.“

Бранка Булатовић

ЧЕСТИТКА

Вама, као и свим вашим читаоцима честитамо весели нам Празник рада — 1. мај са жељом да наш текст и цртеж објавите у нашем листу.

Ваши одани пионери и пионирке V-а разреда Осн. шк. „Филип Мацура“ у Бањалуци.

Захваљујемо на честитки. Жалимо што цртеж не можемо да објавимо, пошто се стране у боји много раније припремају.

НАЈ! НАЈ! НАЈ!

У 850-том броју „Забавника“ прочитала сам о конкурс за нај! нај! најбољег професора, наставника или учитеља. То ми се свидело па вам се обраћам са једним питањем. Интересује ме да ли фотографије које добијете враћате читаоцима? Молим вас да ми одговорите на моје питање.

Радина Стевић
Младеновац

С истим питањем редакцији су се обратили многи читаоци. Иако се то иначе не практикује редакција је одлучила да фотографије врати читаоцима пошто зна да су оне драга успомена.

АДРЕСА ЗА НЕВЕНКУ

Прочитала сам да само у Београду постоји Средња медицинска школа. Молим вас да ме обавестите у којој се улици налази пошто бих желела да се њима лично обратим у вези с пријемним испитом.

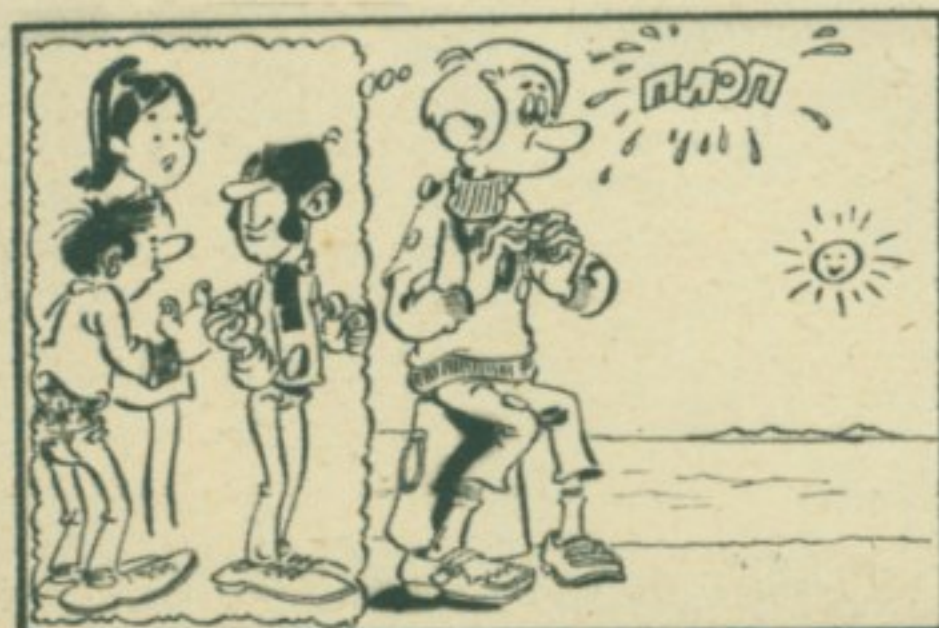
Невенка Јечменица
Нови Травник

Средња медицинска школа налази се у Београду, улица Вељка Дугошевића 44.

ПРИЈАТЕЉ С БРИТАНСКИХ ОСТРВА

Желео бих да се дописујем с децама и девојчицама из Енглеске. Међутим у вашој рубрици „Тражимо пријатеља“ не могу никако да наиђем на неку такву адресу. Да ли бисте могли да ми помогнете.

Читалац из Сплита

Адреса добијених из Енглеске немамо. Зато вам шаљемо адресу једне читатељке „Политикиног забавника“ а ви се њој обратите и замолите је да вас, ако може, повеже са неким дечаком или девојчицом, ради дописивања. Њена адреса: Богичевић Бетти, 100 Oslo Court Prince Albert Road, London, N. W. 8.

БЕЗ ОСМОГОДИШЊЕ ШКОЛЕ — НИКУДА

Завршио сам само шест разреда основне школе, а желео бих да учим неки занат, па ме интересује да ли бих могао и са шест разреда да идем на занат.

Милан Гроздановић
Иланца

За сада не можете ни ни на један занат, пошто немате потпуну основну школу. Ми вам саветујемо да завршите основну школу, да бисте се могли уписати на неки занат. Из вашег писма нисмо могли дознати колико имате година, па ако сте престарели за редовно похађање школе, тј. имате више од 16 година, онда бисте могли да се упишете у школу за основно образовање одраслих и за једну годину да завршите два потребна разреда. Онда вам је пут отворен за сваки занат.

ГДЕ КУПИТИ АЛБУМ

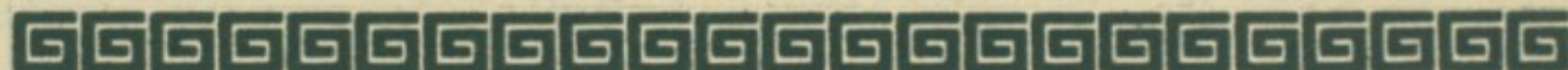
Стални сам читалац „Политикиног забавника“ и желим да вам се обратим за помоћ. Већ дуже време скупљам сличице „Биљни свет“ и када сам их доста сакупио, зажеleo сам да купим и албум. Али албум нисам могао да добијем ни за лек. У продавници производа Звечево у Загребу су ми рекли да творница већ више од годину дана не штампа албуме. Зашто онда скупљам сличице? Молим вас да ми то објасните. Будите добри и одговорите ми преко нашег листа, јер верујем да нисам једини кога ово питање интересује.

Предраг Гајшак
Загреб

Обратили смо се представнику производа „Звечево“ у Београду и он нас је известио да се албуми штампају и да их на стоваришту у Београду има доста. Чуди се како су могли у продавници производа Звечево у Загребу да вам дају такво обавештење. Наш савет — обратите се директно творници „Звечево“, Славонска Пожега и тражите од њих албум.

ПРОБИРАЧ

Драги Забавниче,
Твој лист купујем од новог броја 1968. године. Чим га купим гле-

дам рубрику „Тражимо пријатеља“ али досад нисам успела да наиђем неког погодног за дописивање. Ученица сам IV разреда, имам 11 година. Желела бих да се дописујем са друговима из наше земље. Волим све што је популарно.

Весна Илић
Смедерево

Чуди нас да нисте до сад могли да наиђете адресу која би вам одговарала. Морате мало да будете стрпљиви, јер ми имамо много писама за објављивање у рубрици „Тражимо пријатеља“, па ћете свакако наићи некога и по нашем укусу.

УТАКМИЦА У ХАМБУРГУ

Молим вас да ми дате тачан састав фудбалског тима СР Немачке који је играо против Југославије у Хамбургу 1967. године, када је победио са 3:1. Ко је дао голове и ко је судио меч?

Јарак, Срем
И. О.

Утакмица је одиграна 10. X 1967. године а за Југославију су играли: Пантелић — Фазлаглић, Бричић — Нештићки, Рашовић, Холцер — Замбата, Осим, Скоблар, Бечејац, Џајић. Фудбалски

ТРАЖИМО ПРИЈАТЕЉА

Имам 12 година и желела бих да се дописујем са друговима и другарицама из целог света. Скупљам дупмад и салвете. Светлана Веселиновић, Буре Даничића 34, Смедерево.

Желим да се дописујем с друговима и другарицама широм наше земље. Имам 12 година, навијам за Црвену звезду. Раде Радосављевић, ул. Младена Стојановића бр. 48, Добој.

Мој хоби је скупљање салвета. Имам 11 година и идем у IV разред. Сањг Кахан, ул. Вида Њежића 49, Пријавор.

Ретовна сам читатељка „Забавника“ и желела бих да се дописујем са девојкама и младићима широм света. Студенткиња сам и имам 21 годину. Гордана Симић, ул. Мише Вујића 3, Београд.

Желела бих да се дописујем са младићима и девојкама из целог света. Имам 18 година. Нена Гајић, ул. Мише Вујића 3, Београд.

Ученица сам VI разреда и имам 13 година. Мој хоби: скупљање салвета, разгледница, слика певача и глумаца. Поред тога скупљам и стари новац који бих радо мењала. Љиљана Путић, ул. Добричина 1, Чачак.

Желела бих да се дописујем са вршњацима. Имам 14 година. Рожица Ходи, Св. Милетића бр. 139, Кикинда.

Ученик сам VI разреда и желео бих да се дописујем са друговима из СССР. Лазар Ђурић, Титова 7, Бешка, Срем.

Желела бих да се дописујем са пионирима из Совјетског Савеза, који имају као и ја 14 година. Мој хоби: скупљање фотографија и адреса филмских глумаца. Маријана Јовановић, уч. VII раз. ош. „Добросав Радосављевић“, Мајур — Шабац.

Желела бих да се дописујем с дечаком или девојчицом из Југославије. Ученица сам 6. разреда и имам 13 година. Онај ко ми буде писао, нека ми пошаље и своју фотографију. СССР, Оренбурскаја област, Кваркенскиј реон, село Аландск, Малцевој Њуре.

Имам 13 година и желео бих да се дописујем са друговима који воле фудбал и који су одлични ђаци као и ја. Владимир Перовић, Рисан, Бока Которска.

Ученик сам V разреда. Имам 12 година. Желео бих да се дописујем са југословенским вршњацима. Скупљам разгледнице и фотографије глумаца. Језик дописивања: српскохрватски и румунски. Lăci Drăgan, Str. Odobescu uz. 9 ap. 3 Timisoara, R. S. Romania.

Скупљам фотографије глумаца и певача (домаћих и страних). Имам 14 година Мирјана Матић, Жилински Ендре 19, Бечеј, Бачка.

Зовем се Александра Марковић и идем у VI разред. Скупљам салвете и слике глумаца. Хилендарска 15/IV, Београд.

УКЛЕТА ХОРДА

ЈЕСТЕ
ЛИ
ВЕЋ
ЧУЛИ
ДА...

● пре извесног времена у зоолош ком врту у Манчестеру у Енглеској угинуо је тигрон „Рита“. Ова, једна од најређих животиња на свету, на- стала је укрштањем тигра и лави- це.

● Флу, пикајон и озела називи су за кован новац који давно већ није у оптицају. Флу су употребљавали Арабљани у време Мухамеда, осни- вача ислама (570—632); пикајон је био старински бакрени новчић у у- потреби у Пијемонту у 18. веку а озела, златни новчић кован је у Ве- нецији у XIV веку.

● према мишљењу саобраћајних статистичара најнепогодније годи- не за возаче мушкарце су између 20 и 24 а најпогодније за жене из- међу 51. и 63.

● фараон Пепи II из 6. египатске династије владао је пуних 85 годи- на а француски краљ Луј Антоан налазио се на престолу само 15 ми- нута јер је абдицирао у корист Ан- рија V године 1830.

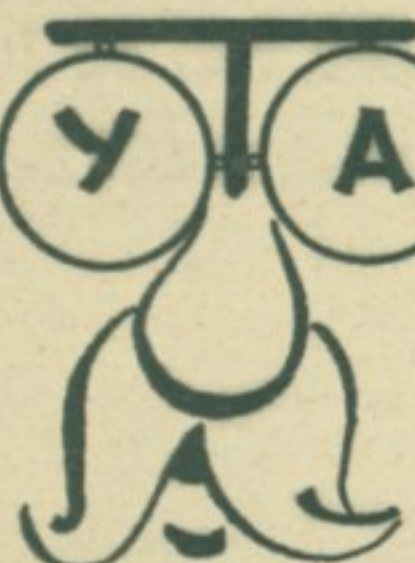

● користећи технику кондензова- не тишине, примењене већ у теле- комуникацији, једна фирма из Чи- кага пустила је у продају плоче са „кондензованом“ класичном музи- ком.

● спортски стадион у Калгарију у Канади биће украшен баљерефом у спомен на Лутера Макартија, је- диног боксера који је на рингу по- гинуо — од своје сопствене песни- це! У мечу с Артуром Пелкијем по- кушао је да зада аперкат свом про- тивнику што је Пелки вешто избе- гао. Услед жестине удараца упразнио Макарти је сломио вратни пршљен и на рингу издахнуо.

● супротно досадашњем верова- њу најмањи човек на свету није не- ки пигмеј, већ један педесетогодиш- њи Индус, пореклом из Мисоре, ко- ји је висок једва 70 сантиметара.

КУТАК

ВЕСЕЛОГ
архивара

Споменик мађионичару

Историја циркуске вештине води нас неколико хиљада година уна- траг: настала је у Асирији и Вави- лону.

У старој Грчкој мађионичари су уживали велик углед и популар- ност. Неки од њих били су толико цењени и омиљени да су у њихову част постављане статуе. Тако су статуама били овековечени мађио- ничари Кратифен, Теодосије, Део- фит и други.

Циркуси у старом Риму представ- љали су комбинацију хиподрома и амфитеатра и обично су имали ова- лан облик.

Арена чувеног циркуса Колосе- ума имала је импресивне размере: била је дугачка 85 а широка 53 ме- тра.

Током читавог средњег века као и у време ренесансе, у Европи није

постојао ниједан циркус. И не само то: чак су се и сами појмови „цир- кус“ и „циркуска вештина“ потпу- но били изгубили.

Прву циркуску „такву с коњима“ у Европи хроничари су забележи- ли 1749. године. На париским ваш- арима показивали су те године, „ко- ња-еквилибристу“ који је играо уз звуке виолине, који је могао да пре- призе конопац дебео као свећа и да у зубима држи мале дрвене лестви- це. Године 1772. у једном париском предграђу људи су се окупљали да виде „ученог турског коња“ који је умео да разликује боје, да скаче кроз обруч, пуца из пиштоља и изброји дуплад на прслуку свог господара.

КАД СЕ УМОРИТЕ ОД УЧЕЊА

НЕГАТИВ И ПОЗИТИВ

Јованка је од оца добила на дар нов фотографски апарат. Као и сва деца и Јованка је пожурила на улицу да некога „слика“. Тамо је приметила једну девојчицу која се шетала са својим псом. Јованка је осам пута шкљоцнула и негатив однела фотографу да јој направи фотографије. Кад су слике биле готове, она је код куће упоредила негатив са изазваним сликама и видела је да јој недостаје једна. Знате ли која?

ОДГОВОР:

Негатив број 1 одговара слици жене са псом, а негатив број 3. Значи, недостаје слика ове девојке са псом.

НАПРЕД СТРЕЛЦИ

Покажете сад шта сте научили гађајући луком и стрелом и уз то мало знања из математике. Пред нама је мета и четири стреле. На који начин ћете гађајући у циљ увек добити збир од 30 поена? Не морате употребити све четири стрелице.

ОДГОВОР:

Има осам комбинација:
1) 25, 5, две стреле остају непо-
требене.
2) 20, 2 x 5 и једна стрела.
3) 20, 10 и две.
4) 15 и 3 x 5.
5) 15, 10, 5 и једна.
6) 15, 15 и две.
7) 10, 10, 10 и једна.
8) 10, 10, 5 и 5.

ЗА МАЛЕ РАЧУНИЈЕ

На који начин ћете ређањем осам осмица добити збир од хиљаду?

ОДГОВОР:

Једноставно: исцртајте 8 малих ква-
драта од папира величине поштан-
ске марке. На сваком од ова ква-
драта напишите број 8 затим их
поредите овако: $888+88+8+8+8=$
1.000.

★
Брод је усидрен у луци због ма-
њих оправки. Уз палубу брода за-
качене су лестовице. Раздаљина из-
међу сваког степеника на лестовица-
ма износи 30 сантиметара. За време
осеке, из мора извирује 15 степени-
ка, а најнижи се налази на 10 сан-
тиметара од морске површине. Ме-
ђутим, кад наиђе плима море се ди-
же 80 сантиметара на час. Колико
ће се степеника онда налазити из-
ван воде после једног часа? И на
којој раздаљини од површине мора
ће се налазити најнижи степеник?

ОДГОВОР:

То је бар једна ствар, брод и лестовице које су
уврштене за нешто дужи се заједно
с паликом.

ЗАШТО КАЖЕМО:

КАМЕРУН

Португалски морепловац Секеира стигао је 1474. године својим бродом до западне обале Африке, нешто ниже од ушћа реке Нигер. Ту је открио малу реку која је врвела од ракова. Због тога је ту, њему непознату реку назвао Рио дос Камароес — Реком ракова.

Тај назив се у нешто измењеном облику — Камерун — проширио на вулкански масив који се налазио изнад реке и на читаву територију у том делу Африке.

ХОНДУРАС

Историчар Кристофора Колумба Лос Казас забележио је да је за време свог последњег путовања велики морепловац стигао не само до острва Новог света већ до самог америчког континента. Колумбов брат Бартоломео искрцао се на обалу и побо заставу Кастилије. Тај део америчке обале Колумбо је назвао Ондукас, што на шпанском значи дубина или пучина. Тај назив дао јој је због тога што су крај самих обала морепловци открили веома велику дубину.

Тај назив само нешто измењен — Хондурас — сачувао се до данас: тако се назива једна држава Јужне Америке.

* укршћене речи *

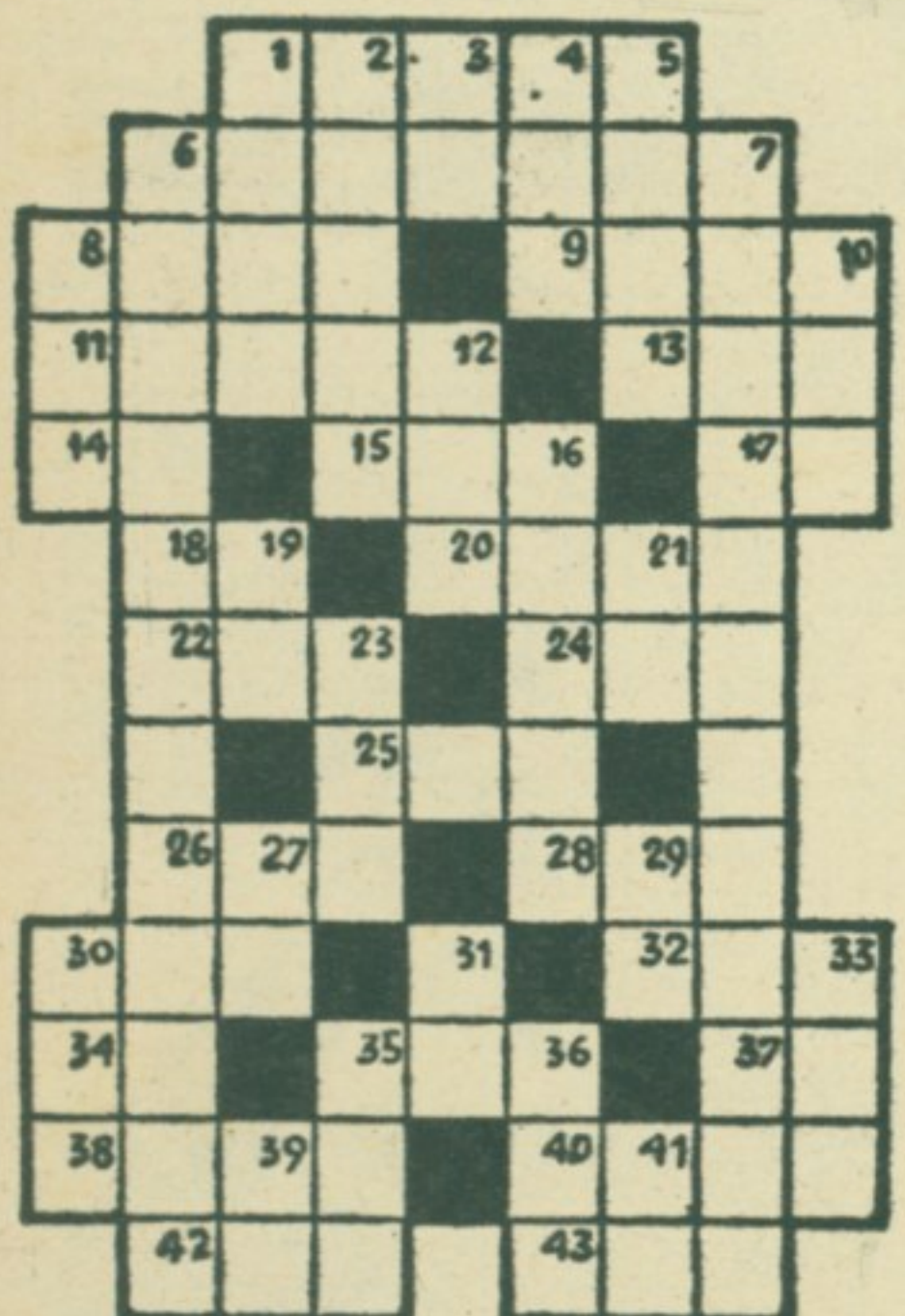
ВОДОРАВНО: 1) стена, 6) птица јужних поларних мора, 8) текућа вода, 9) град у Сирији, 11) хунски краљ, 13) старојудејски цар, 14) предлог, 15) река у Индији, 17) два суседна слова, 18) истурени дес копна у мору, 20) река у Италији,

22) река у Црној Гори, 24) столеће, 25) позади, 26) четинарско дрво, 28) скуп инсеката, 30) немачки књижевник („Буденброкови“), 32) врста инсекта, 34) хемијски знак за иридијум, 35) хитар, 37) скраћеница за телевизију, 38) гранична река између Пољске и Источне Немачке, 40) ужалена вулканска маса, 42) острво у Преспанском језеру, 43) орган чула вида.

УСПРАВНО: 1) личност из Дизнијевих стрипова, 2) летописи, 3) иницијали нашег шаховског велемајстора, 4) врста врбе, 5) летњиковац, 6) име и презиме нашег познатог сликара, 7) душевни немир, 8) стара српска престоница, 10) двоје, 12) име глумице Мањани, 16) град у Босни, 19) лична заменица, 21) негација, 23) тишина, 27) лична заменица, 29) два иста самогласника, 30) драг, 31) мера за површину, 33) име глумице Гарднер, 35) играчка, 36) недаћа, 39) јапанска мера за дужину, 41) врста першуна.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: 1) успон, 6) крвоток, 8) Ира, е, 9) воз, 11) Зеленгора, 14) ак, 15) сто, 16) ер, 17) алеа, 19) он, 20) еј, 21) кк, 22) К(оста) Т(рифковић), 23) мрав, 25) ао, 26) РАИ, 27) ее, 29) спретност, 32) оне, 33) Спа, 34) оперета, 37) Амати.

— Шта? И нисте видели ко је први нарушио правила?

— И ти си стварно решио да се упишеш у моржеве?

МОРНАР ЈЕ УВЕК МОРНАР

БЕЗ РЕЧИ

Учитељ у пензији:

— Да идеш кући и да дођеш са родитељима!

Одговорни уредник Стојиљко Стојиљковић, Београд, Македонска 29 ● Издаје и штампа „ПОЛИТИКА“ Новинско издавачко предузеће Београд, Македонска 29 ● Текући рачун број 608—1—82—1 ● Поштански фах 124 ● Претплата за нашу земљу: годишња 44 динара, полу-годишња 22 динара; за иностранство: годишња 88 динара, полугодишња 44 динара ● Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају.

